

Arbeidsinspectie
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Jaarverslag Arbeidsinspectie 2010

*Veilig, gezond en
eerlijk werk*

Jaarverslag Arbeidsinspectie 2010

*Veilig, gezond en
eerlijk werk*

Voorwoord

Voorwoord

Toezicht moet zo zijn ingericht dat bedrijven zich zo gemakkelijk mogelijk aan de regels kunnen houden. De Arbeidsinspectie doet dat in overleg met de beleidsdirecties over de kwaliteit van de regelgeving en met sociale partners over de toepassing in de praktijk.

Arbeidsomstandighedenregels zijn vaak als doel geformuleerd en daarom, zeker voor kleine ondernemers, niet gemakkelijk te vertalen naar maatregelen in de eigen situatie. Het is daarom goed dat de sociale partners in 2010 voor steeds meer sectoren Arbo-catalogi hebben gerealiseerd. Circa de helft van alle werknemers in Nederland werkt nu in een sector waarvoor een arbocatalogus beschikbaar is. De Arbeidsinspectie gebruikt de Arbo-catalogi als een praktisch referentiekader bij het handhaven van de Arbowet. Met eigen sectorbrochures sluit de Arbeidsinspectie op deze Arbo-catalogi aan zodat werkgevers kunnen weten waarop de Arbeidsinspectie in een sector inspecteert en waarom.

In de detailhandel heeft de Arbeidsinspectie in een aantal wijken van grote steden in 2009 en 2010 voorlichting gegeven over illegale tewerkstelling en onderbetaling en dit met handhaving gecombineerd. De resultaten wijzen erop dat de aanpak effectief is, de voorgelichte groep begaat minder overtredingen.

Onderzoek naar ongevallen en incidenten in de procesindustrie levert waardevolle informatie over de oorzaken op. Het analyse-instrument 'story-builder' is in 2010 hier specifiek op aangepast. Zo wordt het bedrijfsleven gericht ondersteund om lessen uit incidenten te trekken.

Toezicht moet ook zodanig geschieden dat het zo weinig mogelijk last oplevert voor bedrijven. De Arbeidsinspectie maakt risicoanalyses en zoekt uit waar de kans op niet-naleving van de Arbowet of de Wet arbeid vreemdelingen hoog is. In sectoren waar sociale partners veel aandacht aan arbeidsomstandigheden besteden en waar de wetten beter worden nageleefd, hebben bedrijven met minder toezicht te maken.

Bedrijven die met gecertificeerde uitzendbureaus werken, om niet het risico te lopen op illegale tewerkstelling of onderbetaling, lopen eveneens minder kans op een inspectie. De risicoanalyse op het terrein van illegale tewerkstelling en onderbetaling stelt de Arbeidsinspectie samen met de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst op. Met de Belastingdienst, het UWV, de IND en andere instanties wordt informatie uitgewisseld en waar dat efficiënt is inspecteren we samen.

Op grond van onze analyses houden we ook de achterblijvers beter bij de les en zeker de groep van notoire overtreders en wanbetalers van boetes. In 2010 hebben we een inventarisatie gemaakt van werkgevers die we om die reden intensief zullen volgen en controleren. Elke keer wanneer we een overtreding constateren wordt versneld een boeterapport of proces-verbaal opgemaakt.

In 2010 is besloten tot de oprichting van één Inspectiedienst voor het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De Arbeidsinspectie, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst en de Inspectie Werk en Inkomen worden in 2011 samengevoegd. Daarmee wordt kennis gebundeld en wordt een organisatie opgebouwd die adequaat en flexibel toezicht houdt waar dat het meest nodig is.

De inspectieresultaten van 2010 duiden op een geleidelijk dalende aandacht voor Arbobeleid in bedrijven en een ongeveer gelijkblijvend niveau van illegale tewerkstelling. Daarmee vormen de resultaten in dit jaarverslag tevens een uitdaging voor de toekomst.

De inzet van de Arbeidsinspectie blijft nodig om het aantal arbeidsongevallen en beroepsziekten, en daarmee het ziekteverzuim en de WIA-instroom, te beperken en om verdringing van legale arbeid te voorkomen en onderbetaling te bestrijden.

Mr. Jan van den Bos

Algemeen Directeur Arbeidsinspectie

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Samenvatting	11
1.1 De Arbeidsinspectie in 2010 in kengetallen	12
1.2 Het werkveld Arbeidsomstandigheden	12
1.3 Het werkveld Major Hazard Control	13
1.4 Het werkveld Arbeidsmarktfraude	14
2. Het werkveld Arbeidsomstandigheden	17
2.1. Algemeen beeld van de Arbeidsomstandigheden	18
2.2 Resultaten sectoraanpak en actieve inspecties	22
2.3 Onderzoeken van arbeidsongevallen en klachten	26
2.4 Centrale thema's	27
2.5 Specifieke thema's	29
2.6 Overige activiteiten	32
3. Het werkveld Major Hazard Control	35
3.1 Algemeen beeld van het werkveld	36
3.2 Resultaten inspecties en onderzoeken	36
3.3 Trends in toezicht en samenwerking	38
4. Het werkveld Arbeidsmarktfraude	41
4.1 Algemeen beeld van het werkveld	42
4.2 Inspectieresultaten	43
4.3 Ontwikkelingen in beleid en uitvoering	47
5. Personeel en Financiën	51
5.1 Personeel	52
5.2 Financiën	53
Bijlagen	55
1 Gebruikte afkortingen	55
2 Werkterrein, taken, bevoegdheden en missie	56
3 Aantal bedrijfsvestigingen in het bestand van de Arbeidsinspectie op 31-12-2010 naar aantal werknemers	58
4 Resultaten inspectieprojecten en sectoraanpak	59
5 Aantallen bedrijven dat maatregelen heeft genomen tegen risico's (als percentage van de bedrijven met betreffend risico)	65
6 Summary: Labour Inspectorate in 2010 in key indicators	66

1

Samenvatting

1.1 De Arbeidsinspectie in 2010 in kengetallen

Kengetallen Arbeidsinspectie 2010	
Aantal zaken (=inspecties + onderzoeken)	
• Actieve arboinspecties (Arbowet, Arbeidstijdenwet, Kernenergiewet, Warenwet)	18.541
• Ongevalsonderzoeken	2.111
• Klachten over arbeidsomstandigheden	1.263
• Major Hazard Control (Besluit risico's zware ongevallen en Aanvullende risico-inventarisatie en -evaluatie)	494
• Arbeidsmarktfraude (Wet Arbeid vreemdelingen en Wet minimumloon)	9.440
Totaal	31.849
Handhavingsinterventies n.a.v. inspectie	
• Arbeidsomstandigheden: stimulering, waarschuwing, eis, stillegging, boeterapport, last onder dwangsom, proces-verbaal	61 %
• Major Hazard Control: hercontrole en afhandeling, waarschuwing, eis, stillegging, proces-verbaal	43 %
• Arbeidsmarktfraude: waarschuwing, boeterapport, proces-verbaal	18 %
Bestuurlijke boetes	
Aantal boetebeschikkingen (Arbo, ATW, Wav en WML)	3.943
• boetebedrag opgelegd	€42,7 miljoen
• boetebedrag geïnd	€ 26,0 miljoen
Aantal processen-verbaal (Arbo, ATW,KEW, Brzo, Wav en Wetboek van Strafrecht)	106
Totaal personeelsbestand per 31-12-2010	
Bezetting in fulltime equivalenten (fte's)	784 fte
Aantal inspecteurs (fte)	
• Arbeidsomstandigheden	218 fte
• Major Hazard Control	42 fte
• Arbeidsmarktfraude	171 fte
Totaal	431 fte
Uitgaven (personeel en materieel)	€ 69.810.000

1.2 Het werkveld Arbeidsomstandigheden

Het werkveld arbeidsomstandigheden omvat de gehele economie en de publieke sector, waaronder ook leger en gevangenen vallen. In enkele sectoren bestaan afspraken over samenwerking met andere inspectiediensten en over taakoverdracht. Dat zijn bijvoorbeeld de gas-, olie- en zoutwinning met het Staatstoezicht op de Mijnen, het transport met de Inspectie Verkeer en Waterstaat en de horeca met de nieuwe Voedsel en Waren Autoriteit.

Uitkomsten

De ontwikkeling van arbeidsomstandigheden in Nederland verloopt over het algemeen goed in vergelijking met andere Europese landen, maar niet alle wijzertjes wijzen in de goede

richting. De uitkomsten zijn een resultante van ontwikkelingen in de economie, de sociale wetgeving, veranderingen in de arbeidsrelaties, de levensstijl, de belangstelling van het bedrijfsleven voor veiligheid en gezondheid en van het toezicht door de Arbeidsinspectie. De stijging van de instroom in de WIA, stabilisatie van het ziekteverzuim en arbeidsongevallen vormen een uitdaging om deze trends samen met andere betrokkenen om te buigen, ondanks de moeilijke sociaaleconomische situatie waarin ook Nederland verkeert.

Naleving

Wat de ontwikkeling van de naleving betreft, geven de indicatoren van de Arbeidsinspectie een gemengd beeld. Het gaat om de naleving van de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet), de Arbeidstijdenwet (ATW), de Kernenergiewet (KEW) en de Warenwet (WAW). De Arbeidsinspectie monitort het arbobeleid en ziekteverzuimbeleid van ondernemingen. Afgelopen jaar heeft de Arbeidsinspectie een geleidelijke neerwaartse trend geconstateerd in de naleving van de kernbepalingen over beleid op veiligheid, gezondheid en ziekteverzuim.

De Arbeidsinspectie treedt na een inspectie steeds vaker handhavend op. Het percentage is opgelopen van 56% van de geïnspecteerde bedrijven in 2008, naar 58% in 2009 naar 61% in 2010. Dat is het resultaat van gericht inspecteren en een dalende naleving. Bij hercontrole in verband met handhaving blijkt net als vorig jaar dat 98% van de bedrijven de zaken op orde heeft. Dat toont aan dat de handhaving door de Arbeidsinspectie nog steeds goed wordt opgevolgd.

Producten

De Arbeidsinspectie heeft in 18 prioritaire sectoren en in nauw overleg met sociale partners actief, dat wil zeggen op eigen initiatief, geïnspecteerd. Zo veel mogelijk bedrijven ontvingen vooraf een brochure met informatie over aanstaande inspecties in de sector. Bedrijven waren dus op de hoogte van het hoe en waarom van de inspecties. De Arbeidsinspectie maakt bij de handhaving in toenemende mate gebruik van arbocatalogi van sociale partners. Het aantal arbocatalogi is in 2010 verder gegroeid en eind 2010 viel 51% van de werknemers onder de werking van een arbocatalogus. Het streven voor 2010 was 60%.

Specifieke themaprogramma's van de Arbeidsinspectie in 2010 betroffen vermindering van ongevallen, omgaan met gevaarlijke stoffen en agressie en geweld tegen werknemers in een publieke functie. In deze programma's wordt naast gerichte inspecties veel actieve communicatie toegepast. In het programma gericht op ongevalpreventie heeft de Arbeidsinspectie bijvoorbeeld actief met het beroepsonderwijs samengewerkt om leerdoelen te formuleren en in lesprogramma's te integreren op het gebied van veilig werken. In het programma over gevaarlijke stoffen is gewerkt aan ondersteuning van bedrijven bij het gebruik van de veiligheidsinformatiebladen en het hanteren van de REACH-wetgeving. Ook heeft de Arbeidsinspectie met de bedrijven aandacht gegeven aan het hanteren van voorzorgprincipes voor nog onbekende of onzekere risico's, zoals bij nanotechnologie.

1.3 Het werkveld Major Hazard Control

Het werkveld omvat ongeveer 450 bedrijven die op grond van het Besluit risico's zware ongevallen 1999 (Brzo1999) aan hoge eisen met betrekking tot veiligheid moeten voldoen. Daarnaast zijn er ongeveer 350 bedrijven die door de aanwezigheid van grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen een Aanvullende Risico Inventarisatie & Evaluatie (ARIE) moeten maken. Het toezicht op de naleving van het Brzo1999 is gericht op de beheersing van risico's voor interne veiligheid, de omgeving en het milieu en de rampbestrijding. Daarom voert de Arbeidsinspectie samen met de betrokken toezichthouders van Rijk en lagere overheden het toezicht uit. Het toezicht op de naleving van de ARIE-regeling gebeurt primair door de

*De Arbeidsinspectie
treedt na een inspectie
steeds vaker
handhavend op*

Bij 43% van de inspecties bij Brzo- en ARIE-plichtige bedrijven heeft de Arbeidsinspectie gehandhaafd, variërend van een waarschuwing tot een proces-verbaal. Dat is meer dan het jaar ervoor

Arbeidsinspectie voor wat betreft de uitvoering van maatregelen in de aanvullende Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RI&E).

Uitkomsten

In 2010 hebben Brzo-plichtige bedrijven 27 incidenten gemeld. Eén incident is op grond van de geldende criteria aan de Europese Unie doorgemeld. Een jaar eerder waren de cijfers iets hoger (31) en waren er twee ongevallen met een dodelijk slachtoffer en drie incidenten die werden doorgemeld aan de Europese Unie. 2010 was mogelijk iets beter. Hoewel het gaat om relatief geringe aantallen, kan het per incident of ramp om grote verschillen in effect gaan. Een grondiger trendanalyse naar veiligheidsbeheerssystemen, onderhoud, veiligheidscultuur en -leiderschap over meerdere jaren is voorzien in 2011.

Naleving

Bij 43% van de inspecties bij Brzo- en ARIE-plichtige bedrijven heeft de Arbeidsinspectie gehandhaafd, variërend van een waarschuwing tot een proces-verbaal. Dat is meer dan het jaar ervoor.

Bij 7 van de 27 incidenten, gemeld door Brzo-plichtige bedrijven, is handhaving ingezet met een proces-verbaal. Toezicht op belangrijke onderwerpen als onderhoudstops en veiligheids-cultuur worden in 2011 een regulier deel van de aanpak.

Producten

De incidenten, onderzocht in het werkveld, bevatten waardevolle informatie over achterliggende oorzaken. In 2010 is Storybuilder, een bestaand analyse-instrument van ongevallen, beter geschikt gemaakt voor de analyse van incidenten in de procesindustrie.

De afgelopen jaren heeft de Arbeidsinspectie, in het kader van Brzo-samenwerking, geïnvesteerd in een gezamenlijke inspectiemethodiek, gezamenlijke eisen aan deskundigheid en gezamenlijke opleiding via de Brzo-academie. Daarnaast is afstemming in gang gezet via het programma Vernieuwd Toezicht Chemie. In 2010 is besloten de beide programma's samen te voegen. In 2011 volgt de vorming van vier landsdelige samenwerkingsverbanden en één gericht jaarprogramma.

1.4 Het werkveld Arbeidsmarktfraude

Het werkveld omvat de hele economie (inclusief de publieke sector) en particulieren die arbeid laten verrichten. In 2010 lag de focus op de schoonmaak- en uitzendsector, de bouw, de horeca, de land- en tuinbouw en de detailhandel. De Arbeidsinspectie werkt hierbij samen met onder andere de Belastingdienst, UWV en de IND. Naast de reguliere inspecties is de Arbeidsinspectie actief in interventieteams. Deze samenwerkingsverbanden met de Belastingdienst, UWV, gemeenten, SVB, SIOD en politie controleren of ondernemingen in een bepaalde sector onder meer belasting- en sociale zekerheidswetgeving en arbeidsmarktwetgeving naleven.

Er is een opwaartse lijn zichtbaar in het percentage overtredingen van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav) dat de Arbeidsinspectie de laatste drie jaar heeft geconstateerd; van 16% in 2008 tot 18% in 2010. De toename is te verklaren doordat de inspecties met behulp van risicoanalyse steeds gerichter plaatsvinden. Daarnaast heeft de Arbeidsinspectie in 2010 haar inzet in de strijd tegen uitbuiting van werknemers en illegale arbeid geïntensiveerd.

Het gemiddelde aantal illegaal tewerkgestelde personen waarop de overtredingen betrekking hebben, laat een fluctuerende lijn zien; van 1,2 in 2008, 1,5 in 2009 naar 1,3 in 2010.

Naleving

In 2010 is het percentage overtredingen van de Wav licht gestegen ten opzichte van 2009, van 17% naar 18%. Het aantal illegaal tewerkgestelde personen dat de Arbeidsinspectie bij deze overtredingen heeft aangetroffen daalde van 2.500 naar 2.397 personen.

De Arbeidsinspectie heeft, vergelijkbaar met eerdere jaren, naar aanleiding van haar inspecties 45 signalen van mogelijke arbeidsuitbuiting gemeld aan de SIOD en het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel.

Het aantal overtredingen van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) is in 2010 opnieuw toegenomen. Het aantal opgemaakte boeterapporten voor overtreding van de WML is gestegen van 84 in 2009 naar 127 in 2010. Het betreft 560 onderbetaalde werknemers en dat is ongeveer evenveel als in 2009. In 2010 was er ten tijde van stakingen een aantal klachten over overtreding van de Wet arbeidsallocatie door intermediairs (Waadi). In twee gevallen werd een overtreding vastgesteld van het verbod om uitzendkrachten in te huren als stakingsbrekers.

In 2010 heeft de Arbeidsinspectie specifiek aandacht gegeven aan werkgevers die buitenlandse studenten en kennismigranten lieten werken. Bij de inspecties in dit kader is een relatief hoog percentage overtredingen geconstateerd. Dit kan verklaard worden door de gegevensuitwisseling met de IND en UWV waardoor de Arbeidsinspectie heel gericht kan controleren. Ook heeft de Arbeidsinspectie in 2010 notoire overtreeders aangepakt. Een aantal werkgevers bleek wederom in de fout te zijn gegaan. De boeteoplegging heeft binnen de wettelijke termijn plaatsgevonden zodat de overtreder zijn financiële winst snel werd ontnomen.

Bij de handhaving van de WML is de toepassing van stukloon in de postsector geanalyseerd, wat resulteerde in aanbevelingen voor de werkgevers in deze sector. In de voorlichting aan werkgevers was in 2010 bijzondere aandacht voor werken met buitenlandse zzp-ers.

*Buitenlandse studenten
en kennismigranten
kregen specifieke aandacht*

2

Het werkveld arbeidsomstandigheden

Er was stevige
groei van
het aantal
arbocatalogi

2.1 Algemeen beeld van de arbeidsomstandigheden

Over het algemeen gaat het redelijk goed met de arbeidsomstandigheden in Nederland. Dat is echter geen reden om de ogen te sluiten voor alle tekortkomingen die er nog zijn en evenmin voor dat deel van het bedrijfsleven dat nog achterblijft in de naleving. De geconstateerde stijging van de instroom in de WIA, de stabilisatie in het ziekteverzuim en arbeidsongevallen vormen een uitdaging om deze trends samen met andere betrokkenen in werkend Nederland om te buigen, ondanks de moeilijke sociaaleconomische situatie.

De contacten met de vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers op centraal niveau en in de afzonderlijke sectoren zijn goed. De aandacht voor goede arbeidsomstandigheden staat bij hen duidelijk op de agenda. Dat blijkt onder meer uit de stevige groei van het aantal arbocatalogi.

Wel is het handhavingspercentage¹ bij de actieve arboinspecties in de 47 uitgevoerde en lopende inspectieprojecten licht opgelopen van 58% naar 61%. Deze toename is deels het gevolg van een scherpere selectie van bedrijven en deels van een lichte trend naar verminderde naleving op het arboterrein.

2.1.1 Risicoanalyse

Naast de selectie van prioritaire sectoren en branches op basis van het AI risicoanalysemodel is een selectiemodel voor de afzonderlijke bedrijven ontwikkeld. Vanaf 2010 heeft de inspecteur met dit model – onder de noemer van het STA-model (selectief toezichtmodel AI) - zo veel mogelijk bij alle inspecties beoordeeld of het bedrijf snel, minder snel of niet in een volgende selectie voor een inspectieproject moest worden opgenomen. Deze systematiek is tegelijkertijd een van de pijlers voor de invulling van de ‘inspectievakantie’, zoals genoemd in het regeerakkoord.

Vanuit de risicoanalyse zijn de volgende risico's de afgelopen jaren als belangrijkste risico's geselecteerd:

Top 5 van door de Arbeidsinspectie benoemde arborisico's (en prioriteiten)

- Gevaarlijke stoffen
- Fysieke overbelasting
- Gevaarlijke machines & transportmiddelen
- Omvallende en vallende voorwerpen/ valgevaar
- Psychische overbelasting/ werkdruk/ agressie en geweld

Voor afzonderlijke sectoren (Landbouw, Industrie, Bouw, Vervoer, Handel, Zakelijke Dienstverlening, Zorg, Onderwijs, Openbaar Bestuur, etc.) zijn deze aangescherpt of aangevuld met de specifieke risico's voor deze sectoren.

2.1.2 Sectoraanpak

De Arbeidsinspectie speelt in op de grotere rol van de sociale partners bij de invulling van de maatregelen die bedrijven kunnen nemen om aan de wettelijke norm te voldoen. Dat doet ze met een vernieuwde sectoraanpak en met het ‘nieuwe inspecteren’.

¹ Het percentage bedrijven, waarbij uit inspecties 1 of meer overtredingen naar voren komen, waarop een handhavinginstrument wordt ingezet.

Vanuit de analyse van risico's en naleving zijn achttien sectoren als 'prioritair' aangewezen. In die sectoren wordt gedurende een aantal jaren een mix van verschillende toezichtsinstrumenten ingezet om de naleving te verbeteren en de zelfwerkzaamheid op arbogebied bij de bedrijven en de instituten in de branches te bevorderen.

De sectoraanpak speelt daarnaast in op de acties van sociale partners zelf in deze sectoren en branches. Hoe meer zij erin slagen de wettelijke regels te verbeteren, hoe terughoudender de Arbeidsinspectie kan zijn met inspecties.

De Arbeidsinspectie is transparant in haar werkwijze. Zo geeft zij voor de prioritaire sectoren brochures uit en op internet is te vinden wat de belangrijkste gezondheids- en veiligheidsrisico's zijn en wat de wettelijke doelen zijn in die sector. Eind 2010 waren er 37 van dergelijke brochures beschikbaar en werden er 7 voorbereid.²

2.1.3 Handhaving en 'het nieuwe inspecteren'

Het Nieuwe Inspecteren is na de evaluatie die in 2010 is afgerond, inmiddels de reguliere werkwijze voor de Arbeidsinspectie, Arbo geworden. Het motto is Hard waar het moet, zacht waar het kan. Bij de beslissing over inzet van een handhavingsinstrument kijkt de inspecteur ook naar de feiten met betrekking tot de overtreding, de zorg van de werkgever voor de arbeidsomstandigheden in het bedrijf en de bereidheid van de werkgever om doeltreffende maatregelen te treffen om de overtreding te beëindigen.

In 2010 zijn de resultaten gepubliceerd van een klanttevredenheidonderzoek bij bedrijven over de arboinspecties, onderzoeken van bedrijfsongevallen en monitorbezoeken. De resultaten van dit onderzoek onderstrepen de ervaringen met de eerder uitgevoerde resultaatverkenningen. Uit deze resultaatverkenningen bleek dat gemiddeld negen van de tien bedrijven de inspectie niet als storend ervaart. Er is daarbij geen verschil tussen bedrijven waar wel en waar niet gehandhaafd is.

De communicatie rond ongevalsonderzoek (doel, betekenis, aanpak) is naar aanleiding van het onderzoek meegenomen in een verbetertraject.

2.1.4 Arbocatalogi

In 2010 heeft de Arbeidsinspectie arbocatalogi getoetst. Het merendeel betreft deelcatalogi, aanvullend aan de al bestaande catalogi met andere risico-onderwerpen. De nieuw opgestelde catalogi betreffen met name kleine branches. Op 31 december 2010 had de Arbeidsinspectie in totaal 196 (deel)catalogi marginaal getoetst, deze betreffen 146 sectoren en branches. Hiermee valt eind 2010 ongeveer 51% van werkend Nederland onder de werkingssfeer van een arbocatalogus. Een aandachtspunt is dat in de getoetste arbocatalogi nog niet alle relevante risico's beschreven zijn. Een aantal sociale partners heeft aangegeven verder te gaan met het uitbreiden van de bestaande catalogi met de ontbrekende risico's.

Zodra een catalogus positief is getoetst, gebruikt de Arbeidsinspectie de catalogi als referentiekader voor de handhaving bij inspecties.

In 2010 zijn de sociale partners gestart met de implementatie van getoetste catalogi in de individuele bedrijven. De Arbeidsinspectie zal terughoudender zijn met actieve inspecties zodra deze implementatie leidt tot een voldoende nalevingsniveau van de Arbowet op de werkvloer. Uit de rapportage van de monitor Arbo in bedrijf, die in 2010 is verschenen en de voorlopige resultaten van het onderzoek dat in 2010 is gehouden, blijkt dat de bekendheid in de bedrijven met de arbocatalogus beperkt is tot 30% (voorlopige resultaten meting zomer 2010).

Het motto is
'Hard waar het moet,
zacht waar het kan'

² De arbobrochures zijn gepubliceerd op en te downloaden via de website van de AI: www.arbeidsinspectie.nl en te bestellen via Postbus 51.

2.1.5 Monitoren

De Arbeidsinspectie voert jaarlijks de monitor Arbo in bedrijf uit. Deze monitor wordt uitgevoerd in gezamenlijke opdracht van de directie Gezond en Veilig Werken (G&VW) van het ministerie van SZW en de Arbeidsinspectie zelf en wordt gebruikt als input voor de SZW Arbobalans. In 2010 heeft de Arbeidsinspectie het rapport Arbo in bedrijf 2009 uitgegeven. Het doel van deze monitor is een (beter) inzicht in:

- de stand van zaken en de ontwikkelingen op het gebied van arbeidsomstandigheden;
- de mate waarin bedrijven voldoen aan een aantal verplichtingen uit de Arbowet;
- de arbeidsrisico's die zich voordoen bij bedrijven;
- de maatregelen en de effectiviteit van de maatregelen m.b.t. risico's.

Tabel 1 Samenvattend overzicht van het algemene arbobeleid in 2006-2009

Algemeen arbobeleid	2007 n=2.007 %	2008 n=2.072 %	2009 n=2.857 %
• RI&E	48	46	46
• getoetste RI&E	35	34	33
• niet getoetste RI&E	14	13	14
• plan van aanpak	42	44	38
• schriftelijke arbeidsongevallenregistratie ^{a)}	20	25	26
• contract met arbodienst of andere arbodeskundige	85	79	80
• ziekteverzuimbeleid	80	73	72
• bedrijfshulpverlening	63	65	65
• preventiemedewerker	48	49	46
• overleg met or/pvt over arbobeleid ^{b)}	90	98	96
• overleg met werknemers over arbobeleid (wanneer geen or/pvt aanwezig is) ^{b)}	-	63	59
• voorlichting en onderricht ^{c)}	-	-	69
• beschikking over een arbocatalogus opgesteld door de branche ^{d)}	1	2	3

a) In 2006 is op een andere wijze naar de ongevallenregistratie gevraagd dan in de latere jaren. Hierdoor is geen goede vergelijking mogelijk.

b) De gegevens over overleg met de or of werknemers over het arbobeleid zijn weergegeven vanaf het moment dat hierover vragen in de Arbomonitor zijn opgenomen.

c) In 2009 is het onderdeel voorlichting voor het eerst opgenomen in de monitor

d) De arbocatalogus is voor het eerst in 2007 in de Arbowet opgenomen.

Een algemeen beeld is dat grotere bedrijven beter scoren op de naleving van de verschillende wettelijke verplichtingen dan kleinere bedrijven. Ook zijn er verschillen tussen sectoren. Dan speelt vaak mee dat er in sommige sectoren relatief veel kleinere bedrijven zijn, zoals in de landbouw en de horeca. In andere sectoren zijn juist relatief veel grotere bedrijven, zoals in de chemie. De trend in de periode 2006-2009 is licht negatief (lager nalevingsniveau) als het gaat om de RI&E, de toetsing daarvan en het plan van aanpak dat daar op gebaseerd is. Als het gaat om de inschakeling van een arbodienst, de preventiemedewerker, het verzuimbeleid en de bedrijfshulpverlening is de trend gelijk gebleven. De trend is positief als het gaat om de ongevallenregistratie, overleg met de or en het hebben van een arbocatalogus.

Bijlage 5 geeft een cijfermatig overzicht waaruit blijkt in hoeverre bedrijven maatregelen nemen om de gevolgen van blootstelling aan bepaalde arbeidsrisico's te verminderen of weg te nemen. Er is alleen gekeken of een bedrijf maatregelen neemt, niet naar de effectiviteit daarvan. De Arbowet behandelt 17 verschillende arbeidsrisico's die in een cyclus van 3 jaar worden uitgevraagd in Arbo in bedrijf. De cijfers in de bijlage hebben betrekking op de periode 2007-2009.

2.1.6 Toezichtlast en samenwerking met andere toezichthouders in Nederland

De Arbeidsinspectie is actief betrokken bij een aantal inspectiedomeinen in de samenwerkingsprojecten met andere toezichthouders.

Samenwerking met gemeenten

De inspectielast voor bedrijven in de sectoren Bouw en Industrie komt vooral van de decentrale overheden en dan met name de gemeenten. Van de rijksinspectiediensten is de Arbeidsinspectie het meest intensief in deze sectoren aanwezig. Om die reden heeft de Arbeidsinspectie in 2010 het initiatief genomen om met tien nieuwe gemeenten samen te werken aan verhoging van de selectiviteit van de te inspecteren bedrijven. Het betreft grotere gemeenten waarmee relevante informatie en signalen zijn uitgewisseld.

Eind 2010 maakten al 250 gemeenten gebruik van de mogelijkheid om meldingen van asbestverwijdering aan de Arbeidsinspectie digitaal doorgemeld te krijgen. Met deze signalen kunnen milieudiensten van gemeenten effectief en efficiënt de sloopvergunningen inspecteren die zij hebben afgegeven.

Samenwerking met andere rijksinspecties

De samenwerking met de rijksinspectiediensten kende in 2010 verschillende vormen:

- Informatie-uitwisseling en afstemming van inspectieactiviteiten met de rijksinspectiediensten die in dezelfde sectoren actief zijn als de Arbeidsinspectie;
- Een gezamenlijke risicoanalyse en/of inspectieplanning met de rijksinspectiediensten die actief zijn in de sectoren horeca, recreatie, ziekenhuizen en Schiphol;
- Inspectiediensten medebevoegd maken zodat zij arboaspecten kunnen meenemen, zoals bij nVWA, IVW en SodM;
- Taakoverdracht zodat zij in plaats van de Arbeidsinspectie het toezicht uitoefenen op de arbeidsomstandigheden (SodM, IVW).

Zo is op 1 januari 2010 de taakoverdracht van het toezicht op de arbeidstijden van eigen vervoerders gerealiseerd. Hiermee is het toezicht op het Arbeidstijdenbesluit vervoer integraal bij de IVW komen te liggen. Met ingang van 1 januari 2010 is IVW medebevoegd gemaakt op de Arbowet voor wat betreft het risico van aanrijdgevaar bij onderhoudswerkzaamheden aan het spoor.

In 2010 heeft de
Arbeidsinspectie
inspectiegegevens via
'Inspectieview bedrijven'
beschikbaar gesteld voor
andere rijksinspecties

De taakoverdracht van de Arbeidsinspectie aan het Staatstoezicht op de Mijnen met betrekking tot de handhaving van de Arbowetgeving in de Mijnbouw (onshore en offshore) is ook in 2010 tot grote tevredenheid verlopen.

In 2010 heeft de Arbeidsinspectie inspectiegegevens via *Inspectieview bedrijven* beschikbaar gesteld voor andere rijksinspecties. *Inspectieview bedrijven* is een voorziening waarmee alle inspectiediensten van overheden onderling gegevens kunnen uitwisselen over inspecties en handhaving bij bedrijven en instellingen. Aan de hand van de gegevens die via *Inspectieview bedrijven* zijn verkregen, kan een betere inschatting worden gemaakt welke bedrijven wel en welke juist geen inspectie nodig hebben. De aansluiting van de rijksinspecties Inspectie Verkeer en Waterstaat, Vrom-Inspectie, Agentschap Telecom en de nVWA is in 2010 gestart.

Toezichtlast

Voor de domeinen waar de Arbeidsinspectie verantwoordelijk is voor de vermindering van de toezichtlasten (bouw, hout, metaal en de kleine industrie) is de doelstelling om de toezichtlasten van de Arbeidsinspectie met 25% te verminderen in 2010 gehaald. De belangrijkste bijdrage aan vermindering van toezichtlast zit in de mogelijkheid om via een webloket elektronische meldingen te kunnen doen, in de steeds betere selectie van niet-nalevers, waardoor betere nalevers minder last ondervinden, in de beperking – waar mogelijk – van de inspectietijd en in onaangekondigde bezoeken die geen voorbereidingstijd vergen bij werkgever.

2.1.7 Samenwerking met andere toezichthouders in Europa

De Arbeidsinspectie werkt in Europa samen met de collega arbeidsinspecties in het Senior Labour Inspectors Committee (SLIC). SLIC is een officieel advies- en coördinatieorgaan van de hoofden van de Europese Arbeidsinspecties. Ze kent een aantal werkgroepen voor zaken waarover afstemming wenselijk is, zoals toxische stoffen, machineveiligheid en handhaving. Nederland was in 2010 voorzitter van de werkgroep Handhaving. Verder organiseert SLIC kennisuitwisseling tussen Arbeidsinspecties via een besloten internetprogramma. Tweemaal kwam de SLIC in 2010 bijeen. Het Portugese SLIC-lid organiseerde daarnaast in 2010 een gezamenlijke Europese inspectiecampagne over de blootstelling aan chemische stoffen in het MKB. In Nederland werd besloten de campagne te richten op toxische stoffen in de hout- en meubelindustrie.

SLIC kent verder een programma voor het wederzijds evalueren van Arbeidsinspecties. In 2010 heeft onder Nederlandse leiding een audit plaatsgevonden in Tsjechië.

Buitenlandse delegaties werden ontvangen uit onder andere Servië, Tsjechië, België en Turkije. Ook is er medewerking verleend aan de tussentijdse evaluatie van de Lissabonstrategie van de Europese Commissie.

In Marokko is voorlichting gegeven over arbeidsomstandigheden en werkgelegenheidsbeleid. Een Marokkaanse delegatie heeft inmiddels een bezoek gebracht aan Nederland.

Het EU-agentschap in Bilbao heeft een voorlichtingscampagne georganiseerd over veilig onderhoud. De Arbeidsinspectie heeft aan deze campagne meegewerkt.

2.2 Resultaten sectoraanpak en actieve inspecties

2.2.1 Sectorresultaten

Iets meer dan de helft van de inspectiecapaciteit van de Arbeidsinspectie wordt ingezet op actieve inspectieprojecten, gericht op sectoren of specifieke thema's, die, gelet op de risico's, prioriteit hebben. Bij de aanpak in deze prioritaire sectoren wordt de naleving van regelgeving getoetst met betrekking tot de belangrijkste specifieke gezondheids- en veiligheidsrisico's die zich in deze (sub)sectoren voordoen.

In tabel 2 is te zien welke projecten in de prioritaire sectoren in 2010 hebben gelopen. (In bijlage 4 bij dit jaarverslag die op www.arbeidsinspectie.nl te vinden is treft u een uitgebreide weergave aan van de activiteiten en resultaten in de afzonderlijke sectoren. Voor een groot aantal afzonderlijke inspectieprojecten die in de sectoren zijn uitgevoerd vindt u op onze website ook de volledige projectverslagen.)

Tabel 2 Uitgevoerde en lopende inspectieprojecten in prioritaire sectoren

Sector/branche	Uitgevoerd inspectieproject
• Bouwnijverheid	<ul style="list-style-type: none"> • Bouwlocaties • Bouwacties Bouwliften + toegangswegen en verlichting • Glazenwassersbranche • Afbouwsector • Steiger- en bekistingsbouw • Wegenbouw • Funderingsbranche • Bestratingsbranche
• Bouwmaterialenindustrie	<ul style="list-style-type: none"> • Keramische (proces)industrie • Betonmortel- en betonproducten • (Vlak)glasindustrie • Natuursteensector
• Hout-, timmer- en meubelindustrie	<ul style="list-style-type: none"> • Houtvezelbedrijven • Hout-, timmer- en meubelindustrie
• Aardolie, Chemie, Kunststof en Rubber	<ul style="list-style-type: none"> • Chemie in beeld: “blootstelling in ACKR” • Onderhoudsstops (met AMF en MHC)
• Metaal	<ul style="list-style-type: none"> • Machine- en apparatenindustrie • Bedrijven met veel overtredingen in de scheepsbouw transportmiddelenindustrie • Reparaties aan tankschepen • Metaalproductenindustrie hercontrole
• Vervoer	<ul style="list-style-type: none"> • Vliegtuigonderhoud • Agressie en Geweld Openbaar vervoer • Veiligheid Interne Logistiek
• Detailhandel	<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen en jeugdigen • Bijbanen
• Gezondheidszorg	<ul style="list-style-type: none"> • Artsassistenten en ambulancediensten • Agressie en biologische agentia <ul style="list-style-type: none"> • GGZ • Thuiszorg • Jeugdzorg • Huisartsenposten • Asielzoekerscentra (2011) • Maatschappelijke opvang (2011) • Brandveiligheid in zorginstellingen • Kinderopvang: inventarisatie door GGD-Nederland
• Voedings- en genotmiddelenindustrie	<ul style="list-style-type: none"> • Visverwerkende industrie en visgroothandel
• Openbaar bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Politiediensten • Duikarbeid Gemeentelijk Sociale Diensten, UWV en baliepersoneel gemeenten (agressie en geweld) • Justitiële inrichtingen (brandveiligheid) • Brandweer (instortings –en explosiegevaar, ademluchttoestelen, agressie en geweld en communicatiemiddel C2000)

Sector/branche	Uitgevoerd inspectieproject
• Onderwijs	• (Voortgezet) Speciaal onderwijs • Praktijklokalen in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs
• Horeca/Recreatie	• Afronden project discotheken • Machineveiligheid in bowlingbanen • Vakantiewerk en bijbanen
• Papier-, Karton- en Grafische verwerking	• Grafische bedrijven (machineveiligheid en blootstelling aan gevaarlijke stoffen) • Pilot effectmeting in de grafimedia
• Afval en milieudienstverlening	• Afvalrecycling

2.2.2 Inspectieresultaten

In 2010 zijn 47 inspectieprojecten op het terrein van de arbeidsomstandigheden uitgevoerd. Enkele daarvan lopen nog door in 2011. In totaal heeft de Arbeidsinspectie daarbij 18.541 bedrijven³ geïnspecteerd en is in 61% van de gevallen handhavend opgetreden. Het percentage overtredingen dat de Arbeidsinspectie tijdens haar controles constateert is de laatste jaren enigszins gestegen en ligt gemiddeld op 58% (tabel 3). Dit is vrij hoog en daarin komt tot uiting dat de Arbeidsinspectie zich zo goed mogelijk concentreert op sectoren en bedrijven met hoge arbeidsrisico's en slechte naleving.

Grotere bedrijven leven gemiddeld beter de wet na dan kleinere bedrijven. Dat blijkt ook uit de resultaten van de monitor Arbo in Bedrijf. Verder blijkt dat overtredingen bij vervolfbezoeken steeds vaker zijn opgeheven. In 2010 gaat dat op voor 98% van de bedrijven, waar bij het eerste inspectiebezoek een handhavingsinstrument moest worden ingezet. In maar 2% van de gevallen moest na hercontrole een vervolginventie (meestal een bestuurlijke boete) worden toegepast. Dat duidt er op dat het optreden van inspecteurs in bedrijven effectief is en leidt tot betere naleving.

Tabel 3 Overzicht van in 2010 geheel afgesloten actieve zaken (inclusief ATW en KEW)

Aantallen afgesloten actieve zaken	Handhaving in %	
• bedrijven met meer dan 100 werknemers	2.908	55%
• bedrijven met 10-100 werknemers	8.302	63%
• bedrijven met 1-10 werknemers	6.922	60%
• onbekend	409	68%
Totaal aantal zaken (Arbowet, ATW, KEW)	18.541	61%
Totaal aantal Arbo/ATW inspecties in 2009	21.386	58%
Totaal aantal Arbo/ATW inspecties in 2008	20.012	56%

Het aantal in het jaarplan van de Arbeidsinspectie 2010 voorgenomen actieve zaken is daarmee gehaald. Daarbij is gebruikgemaakt van de volgende handhavingsinstrumenten:

- de stimuleringsbrief (handhaving zonder nacontrole)
- de waarschuwing
- de eis
- de bestuurlijke boete
- de stillegging
- het proces-verbaal

³ Dit aantal is exclusief de onderzoeken naar aanleiding van ongevallen en klachten en inclusief de inspecties en bezoeken naar aanleiding van de Monitor 'Arbo in Bedrijf'.

Tabel 4 Handhavingsinstrumenten

Instrument	2008	2009	Verwachting Jaarplan 2010	Realisatie 2010
Stimulering (handhaving zonder nacontrole)	1.674	1.510	2060	1.279
Waarschuwing (met nacontrolebezoek)	6.181	7.297	5000	7.310
Eis tot naleving	1.506	1.348	1000	1.283
Stillegging	2248	2372	1500	2111
Bestuurlijke boete	2065	2649	1850	1770
Proces-verbaal	122	94	90	84
Totaal	13.796	15.270	11.500	13.837

Wat de bestuurlijke boete betreft was de prognose in het Jaarplan 2010 1.800 arboboeterapporten en € 8 miljoen aan opgelegde boetes voor het overtreden van de Arbowet. Het aantal rapporten ligt daar in de buurt. Voorzien was een lager aantal dan in 2009. Onder andere omdat in 2009 achterstanden bij boeteoplegging zijn weggewerkt, door de taakoverdracht van toezicht op Arbeidstijden van eigen vervoerders aan de IVW, door een daling van het aantal inspectiebezoeken en een daling van het aantal onderzochte ongevallen.

Tabel 5 Bestuurlijke boetes

Wet	Aantal verzonden Boetebeschikkingen	Opgelegd boetebedrag
• Arbeidsomstandighedenwet	1.578	8.123.000
waarvan aan werknemers	76	8.588
• Arbeidstijdenwet	192	377.000
Totaal 2010	1.770	8.500.000
Totaal 2009	2.649	13.600.349
Totaal 2008	2.065	10.088.065

Stillegging wordt toegepast bij direct en ernstig gevaar voor personen. In 2010 was dat in 2.111 situaties noodzakelijk waarbij in veel gevallen sprake was van valgevaar op bouwwerken (tabel 6).

Tabel 6 Stilleggingen (al dan niet in combinatie met boete of proces-verbaal)

Aard van de gevaarlijke (opgeheven) situatie	Percentage
Inrichting arbeidsplaatsen (inclusief valgevaar)	55,0
Arbeidsmiddelen en specifieke werkzaamheden	27,0
Gevaarlijke stoffen en biologische agentia	15,0
Overig (Fysieke belasting, Werk- en rusttijden e.a.)	3,0
Totaal 2010 =(N)	2.111
Totaal 2009	2.372
Totaal 2008	2.248

Overtredingen van de Kernenergiewet en Warenwet worden strafrechtelijk gesanctioneerd. Dat kan ook gelden voor overtredingen van de Arbowet en de Arbeidstijdenwet voor ernstige overtredingen bijvoorbeeld van regels over het hanteren van gevaarlijke stoffen, herhaalde recidive, negeren van een bevel tot stillegging en handelingen die tot levensgevaar leiden (tabel 7 toont de processen-verbaal).

Tabel 7 Processen-verbaal

Wet	Aantal verzonden Boetebeschikkingen
Arbowet	80
Arbeidstijdenwet	1
Kernenergiewet	0
Warenwet	2
Totaal 2010	84
Totaal 2009	94
Totaal 2008	122

2.3 Onderzoeken van arbeidsongevallen en klachten

Ook in 2010 is bijna de helft van de inspectiecapaciteit van de Arbeidsinspectie ingezet op signalen en meldingen. Het betreft vooral meldingen van (ernstige) bedrijfsongevallen plus klachten en signalen over misstanden en tekortkomingen in de arbeidsomstandigheden.

In 2010 zijn in totaal 3.456 ongevallen bij de Arbeidsinspectie gemeld (tabel 8). Daarvan zijn de meldingsplichtige ongevallen onderzocht: 2.111. Naar aanleiding van de onderzoeksbevindingen is in 2010 in totaal 1189 keer een handhavinginstrument toegepast, waarvan in 85 % van de gevallen een zwaar handhavinginstrument is toegepast, te weten een proces-verbaal, boete of stillegging en in 14 % middelzwaar te weten een eis tot naleving of waarschuwing en 1 % een licht instrument in de vorm van een stimuleringsbrief.

De afname van het aantal meldingen wordt vermoedelijk veroorzaakt door de teruggang in de economische bedrijvigheid in de bouw en de metaal. Zodra de crisis ook in deze sectoren voorbij is, zal naar verwachting het aantal ongevallen weer toenemen.

De onderwerpen waarop in 2010 is gehandhaafd zijn: arbeidsmiddelen (49%), arbeidsplaatsen (31%), RI&E/voorlichting & onderricht (8%) en gevaarlijke stoffen (5%).

Tabel 8 Onderzoeken van arbeidsongevallen

	2008	2009	2010
Aantal gemelde ongevallen	3.494	3.802	3.456
Aantal onderzochte ongevallen	2.279	2.416	2.111

In 2010 zijn 2.799 klachten bij de Arbeidsinspectie gemeld, waarvan er 1.263 zijn onderzocht (tabel 9). Uit de tabel blijkt dat het aantal gemelde en onderzochte klachten in 2010 ten opzichte van 2009 ongeveer gelijk is gebleven. Het niveau in 2010 beweegt zich rond het langjarig gemiddelde.

Bij de niet onderzochte meldingen gaat het om zaken die niet op het terrein van de Arbeidsinspectie liggen of in overleg met de melder op een andere manier zijn afgehandeld, bijvoorbeeld via het verstrekken van informatie aan de melder.

Tabel 9 Onderzoeken van klachten

	2008	2009	2010
Aantal gemelde klachten	2.010	2.828	2.799
Aantal onderzochte klachten	969	1.358	1.263

Uit de onderzoeksbevindingen blijkt dat in 2010 785 een handhavingsinstrument is toegepast, waarvan in 36% van de gevallen een zwaar handhavingsinstrument is toegepast, te weten een proces-verbaal, boete of stillegging en in 57 % een middelzwaar te weten een eis tot naleving of waarschuwing en 7 % een licht instrument in de vorm van een stimuleringsbrief. In de overige gevallen kon het op een andere manier worden afgedaan (stimulering of waarschuwing). De onderwerpen waarop is gehandhaafd bij de klachtenonderzoeken waren: arbeidsplaatsen (23%), gevaarlijke stoffen (22%), arbeidsmiddelen (18%), RI&E/voorlichting (15%) en werk- en rusttijden (11%).

2.4 Centrale thema's

2.4.1 Verminderen en voorkomen van ongevallen

In 2010 is het *Programma Voorkomen Ongevallen* gestart met drie activiteitenlijnen: inspecties, samenwerking met het beroepsonderwijs en een ondersteunende communicatiestrategie.

Met het *Programma Voorkomen Ongevallen* voert de Arbeidsinspectie een deel uit van het *Actieplan Arbeidsveiligheid* dat begin februari 2010 aan de Tweede Kamer is aangeboden. Dit is tegelijkertijd de Nederlandse invulling van een Europese campagne op dit thema. Doelstelling is om het aantal ongevallen bij de geselecteerde bedrijven fors terug te dringen, tot een reductie van 25% eind 2012, wanneer het programma ten einde loopt.

Voor wat betreft de resultaten:

- *Inspectieprojecten*

In 2010 zijn vooral kleine bedrijven met maximaal 50 werknemers geïnspecteerd. In totaal zijn ruim 350 bedrijven geïnspecteerd. Bij zo'n 45% is handhavend opgetreden. De eerste resultaten wezen uit dat de naleving met name tekort schoot op het punt van machineveiligheid en doeltreffende voorlichting en instructie aan werknemers over de werkzaamheden en de daarmee gepaard gaande risico's.

- *Samenwerking met het beroepsonderwijs*

In 2010 zijn de eerste verkennende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het beroepsonderwijs (Mbo-raad). Er is bij hen grote bereidheid om meer aandacht aan veilig leren werken te besteden in het beroepsonderwijs en hierin samen met de Arbeidsinspectie op te trekken.

In 2010 hebben studenten van de Hanzehogeschool Groningen bij wijze van stageopdracht op verzoek van de Arbeidsinspectie een serious game ontwikkeld, gericht op het spelenderwijs versterken van veiligheidsbewustzijn van leerlingen in het binnenvaartonderwijs. In samenspraak met de brancheorganisaties en het beroepsonderwijs gaat de Arbeidsinspectie deze game verder ontwikkelen en als pilot inzetten voor meerdere bedrijfstakgroepen in het beroepsonderwijs.

- *Communicatiestrategie*

De Arbeidsinspectie heeft bijgedragen aan verschillende bijeenkomsten en congressen, zoals de startconferentie van het Actieplan Arbeidsveiligheid met een druk bezochte workshop Speeddaten met inspecteurs waar inspecteurs vragen beantwoordden over het ongevalsonderzoek van de Arbeidsinspectie, een presentatie voor de Nederlandse Vereniging van Doelmatig Onderhoud en een bijdrage op de EU-conferentie over Veilig Onderhoud van het Focal Point Nederland / Europees Agentschap voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk.

Motie Spekman en veiligheidsrisico's anderstaligen

Bij de behandeling van de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor 2010 zijn twee amendementen van het Tweede Kamerlid Spekman c.s. over de Arbeidsinspectie aangenomen. In dat kader heeft het RIVM de bij de Arbeidsinspectie gemelde ongevallen met buitenlandse werknemers geanalyseerd. De uitkomsten van het onderzoek zijn aanleiding voor de Arbeidsinspectie om meer aandacht te besteden aan de veiligheidsrisico's van anderstaligen in de

Doelstelling is om het aantal ongevallen bij de geselecteerde bedrijven fors terug te dringen

branches/sectoren waar deze problematiek zich voordoet. Verder is het effect van taalproblemen van anderstalige werknemers bij het ontstaan van ongevallen, bij de herziening van het ongevals-onderzoek betrokken.

2.4.2 Omgaan met gevaarlijke stoffen

In 2010 hebben de gezamenlijke Europese Arbeidsinspecties extra aandacht gegeven aan het omgaan met gevaarlijke stoffen. Deze Europese campagne was voornamelijk gericht op kleine en middelgrote bedrijven in specifieke sectoren zoals de hout-, timmer- en meubelindustrie. Speerpunten van de campagne waren de risico-inventarisatie met betrekking tot gevaarlijke stoffen en het nemen van de juiste beschermingsmaatregelen.

Uit onderzoek (zoals Arbo in Bedrijf) is gebleken dat bedrijven het moeilijk vinden om invulling te geven aan het onderwerp gevaarlijke stoffen. Bij veel bedrijven ontbreekt een inventarisatie en beoordeling van de (blootstelling) aan stoffen. Vaak is niet bekend of beschermingsmaatregelen effectief zijn. Ook het verwerken en verkrijgen van de juiste informatie over stoffen vereiste deskundigheid en inzet van de bedrijven.

De Arbeidsinspectie richt zich in het kader van het programma gevaarlijke stoffen op deze knelpunten. In 2010 is het raamwerk opgezet. Dit programma zal de komende jaren verder doorlopen. Speerpunten van het programma zijn:

- Het eenvoudig en toegankelijk maken van de wetgeving voor gevaarlijke stoffen;
- Verhogen van de deskundigheid over gevaarlijke stoffen bij bedrijven;
- Integratie van gevaarlijke stoffen en REACH in de sectoraanpak;
- Communicatie, voorlichting en informatie over (de invulling van) de wetgeving en risico's van gevaarlijke stoffen.

De uitvoering van het programma is in 2010 gestart. Resultaten in 2010:

- Voorlichting over invulling van de wetgeving voor gevaarlijke stoffen. Er zijn flyers uitgebracht met als onderwerp REACH en de Arbowet, Veiligheids Informatie Bladen, Informatie over gevaarlijke stoffen voor werkgever en werknemer;
- Inspecties waarbij aan de geïnspecteerde bedrijven compliance assistance (ondersteuning van de naleving) gegeven wordt bij het onderwerp blootstelling aan gevaarlijke stoffen;
- Integratie van het onderwerp gevaarlijke stoffen en REACH in de sectoraanpak;
- Handhavingsbeleid Arbeidsomstandigheden en REACH bij eindgebruikers.

2.4.3 Agressie en geweld tegen werknemers in publieke functies

Eind 2009 is de uitvoering van het programma *Agressie en geweld tegen werknemers in publieke functies* gestart. Het doel van het programma is dat werkgevers met een publieke taak voldoende maatregelen nemen en implementeren om het risico dat hun werknemers met agressie en geweld worden geconfronteerd, te voorkomen en te beheersen. Het programma ondersteunt de doelstelling van het vorige kabinet naar een afname van het aantal agressie-incidenten van 66% in 2007 tot 51% in 2011.

In 2010 is een aantal inspectie- en voorlichtingsactiviteiten uitgevoerd. De activiteiten zijn tot stand gekomen in afstemming met het programma *Veilige Publieke Taak* van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Beide programma's versterken elkaar. Inspecties zijn uitgevoerd bij de Gemeentelijke Sociale Diensten, het UWV, het baliepersoneel van gemeenten, het openbaar vervoer, de brandweer en delen van de gezondheidszorg. In de loop van 2010 heeft verbreding plaats gevonden naar sectoren met publiekscontacten, zoals woningcorporaties, horeca en gerechtsdeurwaarders.

In de campagne *Voorkom problemen, weet hoe het zit* heeft de Arbeidsinspectie voorlichting gegeven over de bestrijding van agressie en geweld tegen werknemers in publieke functies. Daarin is aangegeven welke eisen de Arbeidsinspectie stelt aan een goed agressiebeleid.

Onder andere met een digitale tool kan elke werkgever, or-lid of werknemer het agressiebeleid binnen de eigen organisatie doorlichten (in 11 stappen), kennis nemen van branchespecifieke informatie over te nemen maatregelen en een verbeterplan opstellen.

In de campagne
*'Voorkom problemen,
weet hoe het zit'* heeft
de Arbeidsinspectie
voorlichting gegeven
over de bestrijding van
agressie en geweld
tegen werknemers
in publieke functies

In 2010 zijn ter voorbereiding van de (inspectie)activiteiten in 2011 workshops gehouden met medewerkers van gemeenten en met brancheorganisaties.

Via een battle of concepts zijn initiatieven ontplooid om de rol van de or bij de bestrijding van agressie en geweld te versterken. Deze initiatieven worden in 2011 verder uitgewerkt en in uitvoering genomen.

2.5 Specifieke thema's

2.5.1 Asbestverwijdering

In 2010 zijn voor het onderwerp asbest en de daaraan verbonden grote risico's de volgende belangrijke stappen gezet:

- Ruim 50 bedrijven die min of meer stelselmatig de regelgeving overtreden zijn binnen één jaar ten minste 5 keer op locatie geïnspecteerd. N.a.v. de resultaten werden met de werkgever harde afspraken gemaakt over een verbeteringslag.
- Naast de inspecties bij de hiervoor genoemde 50 geselecteerde bedrijven zijn er in 2010 in totaal 592 inspecties steekproefsgewijs verricht bij de overige asbestverwijderingsbedrijven.
- In 2010 heeft de Arbeidsinspectie in 179 zaken samengewerkt met het Functioneel Parket. Hierin heeft de Arbeidsinspectie deskundige bijstand verleend in grote (crimineel georiënteerde) zaken.
- Met de certificerende instellingen is wederzijds, conform een daarvoor opgesteld protocol, informatie uitgewisseld over misstanden die zijn aangetroffen bij controles en inspecties.
- In 2010 is begonnen wederzijds informatie uit te wisselen met de dienst I-Pol van het KLPD teneinde meer zicht te krijgen op veelplegers.
- De Arbeidsinspectie heeft een webportaal geopend waarnaar de wettelijk verplichte asbestmeldingen kunnen worden verstuurd. Voor de bedrijven betekent het een vermindering van de administratieve last.
- In 2010 is gestart met het doorsturen van de meldingen naar daarin geïnteresseerde gemeenten. Inmiddels ontvangen meer dan 250 gemeenten de voor hen belangrijke meldingen.
- In 2010 is de pilot van het asbestvolgsysteem (AVS) succesvol afgesloten. Inmiddels is besloten dat dit systeem verder zal worden ontwikkeld tot een werkend Landelijk Asbestvolgsysteem (LAVS). Dit systeem wordt onder aanvoering van de departementen Infrastructuur en Milieu (I&M) en SZW verder ontwikkeld en in 2011 operationeel gemaakt. Het LAVS zal een belangrijke bijdrage gaan leveren aan het sluiten van de asbestketen.

2.5.2 Werk- en rusttijden

Op 1 januari 2010 heeft taakoverdracht plaatsgevonden van het ATB-V naar IVW. Dat betekent dat de Arbeidsinspectie in het verslagjaar niet zelf meer heeft gehandhaafd op dit besluit. Er zijn in 2010 in totaal 663 handhavingsinstrumenten op ATW-thema's ingezet. Daarbij ging het in 451 gevallen om middelzware instrumenten (waarschuwingen en eisen) en in 159 gevallen om zwaardere instrumenten: stillegging, processen-verbaal en boeterapporten (tabel 10).

Tabel 10 Aantal zaken met inzet van ATW- en ATB-handhavinginstrument(en)

Licht	= stimuleringsbrief	53
Middelzwaar	= waarschuwing/ eis	451
Zwaar	= stillegging/ boeterapport/ PV	159
Totaal 2010		663
Totaal 2009		816
Totaal 2008		733

2.5.3 Kinder- en jeugdarbeid

Er zijn ruim 732 inspecties uitgevoerd op het terrein van kinder- en jeugdarbeid in de sectoren land- en tuinbouw, horeca, detailhandel en groothandels-/distributiecentra. Ook zijn er bezoeken gebracht in de vroege ochtend aan krantendepots om de krantenbezorgers te checken. In het kader van het terugdringen van de toezichtslast en samenwerkende inspectie-diensten hebben nVWA-controleurs ruim 300 inspecties in de horecasector voor hun rekening genomen. Het project heeft het gehele jaar gelopen. Naast de vakantiebaantjes zijn ook de bijbaantjes onder de loep genomen. Op dit moment zijn er nog geen definitieve cijfers bekend. Wel kan al gezegd worden dat wederom in de horeca het nalevingspercentage beduidend lager ligt (40%) dan in de overige sectoren. Ook zijn er weer veel overtredingen geconstateerd die betrekking hebben op 15-jarigen. Deze groep kinderen werkt vaak gedurende een school- of vakantieweek te veel uren.

Er zijn 210 (=28%) overtredingen geconstateerd die betrekking hebben op 15-jarigen. Dit betrof onder andere arbeid na 19.00 uur, kassawerkzaamheden, werken in een omgeving waar alcohol werd geschonken, zelfstandig frituren. Ook opvallend dit jaar was dat in de horeca in de vakantieperiode veel 13- en 14-jarigen na 19.00 uur aan het werk zijn aangetroffen (namelijk 61 keer).

2.5.4 Toezicht Kernenergiewet

In 2010 is de rapportage verschenen van inspectieprojecten die in 2009 (of begin 2010) zijn afgerond. Het betreft inspectieprojecten naar niet-destructief onderzoek van materialen met behulp van mobiele apparatuur; naar radioactieve bronnen in scholen voor havo en vwo, een inspectieproject bij bedrijven die pas net een nieuwe KEW-vergunning hebben en een laatste deel van het project om oude KEW-vergunningen te actualiseren. Het beeld van de inspecties is dat in de meeste geïnspecteerde bedrijven één of meer overtredingen op de KEW-vergunning worden geconstateerd. Met name zijn de risico's van het werken met bronnen van ioniserende straling niet of nauwelijks geanalyseerd. En wijzigingen die van belang zijn voor de vergunningverlener worden niet doorgegeven. Vooral bedrijven met één of enkele lichte radioactieve bronnen vergeten vaak welke verplichtingen er zijn vanwege de KEW. Speciaal voor deze bedrijven is er in 2010 een arbobrochure verschenen die alle verplichtingen en de benodigde maatregelen nog eens op een rijtje zet.

2.5.5 REACH (registratieplicht stoffen)

In 2010 zijn er ongeveer 1.800 inspecties uitgevoerd in het kader van het samenwerkingsverband REACH (samenwerking nVWA, VROM-I en Arbeidsinspectie). Deze inspecties zijn voornamelijk uitgevoerd bij de professionele gebruikers van chemische stoffen. Doel van dit project was een beeld te krijgen van de bekendheid van bedrijven met REACH en het gebruik van het VIB (VeiligheidsInformatieBlad). Uit de resultaten is gebleken dat ongeveer 50-60% van de bedrijven niet bekend is met REACH. Een groter percentage bedrijven maakt echter wél gebruik van het VIB.

In 2010 heeft de Arbeidsinspectie een toezichtbeleid opgesteld dat is gebaseerd op de kernbepalingen uit de REACH-verordening die betrekking hebben op de eindgebruikers. In dit toezichtbeleid staat het VIB centraal. De informatie uit dit VIB moet door de eindgebruiker worden verwerkt in het arbobeleid en in de beschermingsmaatregelen. In 2010 heeft de Arbeidsinspectie een project uitgevoerd bij formuleerders/eindgebruikers, dat is gebaseerd op bovenstaand toezichtbeleid.

Het samenwerkingsverband REACH tussen Arbeidsinspectie, VROM-Inspectie en nVWA is eind 2010 geëvalueerd. Naar aanleiding van deze evaluatie zal een nieuwe handhavingsstrategie worden opgesteld. Vanaf begin 2010 heeft het samenwerkingsverband (naast REACH) ook betrekking op EU-GHS (EU-indeling en etikettering van chemische stoffen).

2.5.6 Gegaste containers

De Arbeidsinspectie heeft in 2010 opnieuw gecontroleerd of bedrijven maatregelen treffen om blootstelling van werknemers aan gevaarlijke gassen of dampen bij het openen en lossen van importcontainers te voorkómen. Bedrijven hebben naar aanleiding van de inspecties onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in de ontvangen containers. Vele tienduizenden containers zijn daarmee in beeld gebracht, waarna effectieve maatregelen getroffen moesten worden om blootstelling van werknemers te voorkomen.

In totaal zijn er in 2010 392 inspecties verricht bij bedrijven die containers openen waarin producten zitten die mogelijk gevaarlijke stoffen uitdampen of die mogelijk met bestrijdingsmiddelen tegen ongedierte zijn behandeld. Er is dus zeer selectief te werk gegaan en het betreft maar een zeer klein gedeelte van de containers die in Nederland worden geopend.

Uit de resultaten bleek dat inmiddels 40% van de bedrijven hun zaken op orde heeft. Het nalevingspercentage vertoont een sterk stijgende trend. Oplopend van 4% in 2005 naar 16% in 2008, 33% in 2009 en 40% in 2010. Hoewel het positief is dat steeds meer bedrijven veilig werken bij het lossen van importcontainers, blijft de Arbeidsinspectie ook in 2011 actief inspecteren.

Dit jaar werd opnieuw nauw samengewerkt met de VROM-Inspectie, IVW, nVWA en de Douane waarbij in de haven van Rotterdam 1.000 containers werden gecontroleerd op de aanwezigheid van gevaarlijke concentraties gassen of dampen. Bij meldingen van deze medetoezichhouders over containers met een te hoge concentratie van een gevaarlijke stof heeft de Arbeidsinspectie inspecties uitgevoerd bij de eindontvangers van de betreffende container(s). In totaal zijn er 160 containers, bestemd voor Nederlandse eindontvangers, doorgemeld aan de Arbeidsinspectie. Bij 54 meldingen van containers is gehandhaafd.

2.5.7 Veiligheid interne logistiek

In januari 2009 is de Arbeidsinspectie een thematisch inspectieproject gestart. Het inspectieproject loopt door tot 2011. De doelstelling is het aantal ongevallen met heftrucks in magazijnen en distributiecentra fors terug te dringen. Uit onderzoek van de Stichting Consument en Veiligheid blijkt dat er per jaar zo'n 1.700 mensen op de Eerste Hulp van ziekenhuizen aankloppen na een ongeval met een heftruck. Enkele honderden daarvan worden als meldingsplichtig ongeval gemeld bij de Arbeidsinspectie.

In 2010 is samengewerkt met de brancheorganisaties Gezond Transport (kenniscentrum van de Sociale partners in de transport- en logistieke sector) en de eigen verladingsorganisatie EVO. Een van de ontwikkelde producten is de campagne Heftruckhelden (www.heftruckhelden.nl), die moet leiden tot hogere bewustwording en veiliger gedrag bij werkgevers en werknemers.

2.5.8 Synthetische nanodeeltjes

In reactie op het SER-advies Veilig omgaan met nanodeeltjes op de werkplek heeft de minister van SZW aan de Tweede Kamer toegezegd dat de Arbeidsinspectie in de loop van 2010 een inspectieproject zou uitvoeren. Het gaat dan om inspecties bij bedrijven of organisaties waarvan vermoed wordt dat er werkzaamheden worden uitgevoerd waarbij blootstelling mogelijk is aan synthetische nanodeeltjes. De flyer Arborisico's bij blootstelling aan synthetische nanodeeltjes gaat in op de risico's van nanodeeltjes, wat werkgevers moeten doen om werknemers te beschermen en waarop de Arbeidsinspectie let bij inspecties gericht op blootstelling aan synthetische nanodeeltjes. Het inspectieproject is in december 2010 van start gegaan. Over de uitkomsten wordt later in 2011 gerapporteerd.

Uit de resultaten bleek dat inmiddels 40% van de bedrijven hun zaken op orde heeft

2.6 Overige activiteiten

2.6.1 Vergunningen, ontheffingen en kennisgevingen

De Arbeidsinspectie heeft op enkele onderwerpen een taak in het verlenen van vergunningen en ontheffingen. Bij de Arbeidstijdenwet gaat het voornamelijk om ontheffingen van het verbod op permanente nachtarbeid. Bij de vluchtige organische stoffen (VOS) gaat het om ontheffingen van de Vervangingsregeling. Sinds enige jaren geldt een verplichting stoffen met een bepaald gehalte aan vluchtige organische stoffen te vervangen door minder schadelijke stoffen. In bijzondere gevallen kan de Arbeidsinspectie onder scherpe voorwaarden een (tijdelijke) ontheffing van die verplichting geven.

Er zijn ook nog ontheffingen in de sfeer van deskundigheid met betrekking tot duikarbeid of bedienen van torenkranen, of in verband met onuitvoerbaarheid van een wettelijke regeling in specifieke situaties. Denk aan lassen in een ruim van een schip, werken aan een installatie die onder spanning staat of situaties waarin de eisen uit het stralingsbesluit of liftenbesluit onuitvoerbaar blijken. Verder is er een aantal meldingsverplichtingen richting Arbeidsinspectie bijvoorbeeld bij asbestsloop. Verder vervult de Arbeidsinspectie taken bij het verlenen van het predicaat Koninklijke en Hofleverancier.

Tabel 11 Vergunningen, ontheffingen, en kennisgevingen

ATB – Vervoer: vergunningen, ontheffingen en meldingen	271
Gevaarlijke gassen in importcontainers: meldingen	118
Kranen: ontheffingen en meldingen	101
Predicaat Koninklijke/ Hofleverancier: onderzoeksverzoeken kabinet	99
KEW-meldingen: o.a werkzaamheden	66
ATW / kunstkinderen/ nachtarbeid: ontheffingen en vrijstellingen	28
Liften: ontheffingen	21
Duikarbeid: ontheffingen en meldingen	15
VOS: ontheffingen	15
Warenwet: ontheffingen en meldingen	13
Biologische agentia: meldingen	7
Vuur op tankschepen: ontheffing	5
Overige	60
Totaal 2010	804
Totaal 2009	854
Totaal 2008	749

2.6.2 Certificerende en keurende instellingen (cki's)

Op 23 risicovolle werkterreinen zijn 35 certificerende en keurende instellingen werkzaam die de minister van SZW heeft aangewezen. De Arbeidsinspectie houdt namens de minister toezicht op deze instellingen, verricht (her)aanwijzingsonderzoek en beoordeelt de jaarlijkse verantwoording die de aangewezen instellingen aan de minister afleggen. Afgelopen jaar hebben deze aangewezen instellingen bijna 99.000 certificaten afgegeven. De meeste certificaten hebben betrekking op periodieke keuringen, namelijk van liften (59.000) en van drukapparatuur (18.000).

De Arbeidsinspectie heeft in 2010 een onderzoek ingesteld naar aanleiding van signalen dat er op het gebied van de periodieke keuringen van liften grootschalige contracten worden aangeboden. Het ging om contracten die konden leiden tot aantasting van de onafhankelijke positie van instellingen die de minister van SZW heeft aangewezen. Uit het onderzoek bleek dat de onafhankelijkheid van de aangewezen instellingen is aangetast, maar ook dat de betrokken instellingen maatregelen hebben genomen om de onafhankelijkheid te behouden. Bij één aangewezen instelling was de effectiviteit van de maatregelen onvoldoende.

Er gebeuren met regelmaat ongevallen waarbij hijskranen betrokken zijn. Dit is voor de Arbeidsinspectie reden geweest om na te gaan of de examinering van de bedieners van een hijskraan (kraanmachinisten) voor verbetering vatbaar was. De betrokken aangewezen instellingen hebben in het afgelopen jaar in onvoldoende mate gecontroleerd of de examens op een goede manier zijn uitgevoerd. De cki's hebben al tijdens het onderzoek maatregelen genomen om de geconstateerde tekortkomingen aan te pakken. Zo is een exameninstelling mede naar aanleiding van dit onderzoek door de aangewezen instelling geschorst. Naast de verschillende onderzoeksrapporten heeft de Arbeidsinspectie voor het eerst in 2010 in een overkoepelende rapportage onderzoeksresultaten op uiteenlopende werkvelden met elkaar in verband gebracht. Daarbij is met name ingegaan op de wijze waarop de aangewezen instellingen overtredingen door certificaathouders hebben ontdekt en aangepakt. De bevindingen hebben geleid tot aanscherping van regels op de onderzochte werkterreinen (asbest en arbodiensten).

De Arbeidsinspectie heeft in het afgelopen jaar onderzoek gedaan naar certificering van asbestbedrijven. Er is onderzoek gedaan naar de gevolgen van het protocol over informatie-uitwisseling dat de Arbeidsinspectie met cki's heeft afgesloten. Met het protocol zouden cki's beter in staat zijn bedrijven die de regels overtreden aan te pakken, desnoods met intrekking van het certificaat. Uit het onderzoek blijkt dat er effecten zichtbaar zijn (meer intrekkingen, meer communicatie tussen Arbeidsinspectie en cki). De Arbeidsinspectie ziet echter ook veel voorbeelden waarin cki's het protocol niet hanteren zoals bedoeld.

Onder andere naar aanleiding van een onderzoek naar belangenverstremgeling in de asbestketen heeft de minister van SZW besloten de regels voor het tegengaan van ongewenste vormen van belangenverstremgeling in de asbestketen aan te scherpen.

Naast deze aangekondigde onderzoeken heeft de Arbeidsinspectie ad-hoc onderzoek uitgevoerd naar het functioneren van individuele cki's. Dit heeft ertoe bijgedragen dat sommige cki's nieuwe keuzes hebben gemaakt ten aanzien van hun rol en positie binnen het stelsel van asbestcertificering en de inrichting van hun werkprocessen.

2.6.3 Markttoezicht productwetgeving

Het markttoezicht op productwetgeving (Warenwet en Warenwetbesluiten) van de Arbeidsinspectie strekt zich uit over de volgende professionele productgebieden: machines, persoonlijke beschermingsmiddelen, containers, liften, drukvaten van eenvoudige vorm, drukapparatuur en explosieveilig materieel. In het verslagjaar zijn de activiteiten van de Arbeidsinspectie op dit terrein weer verder toegenomen.

Het merendeel van de activiteiten op het markttoezicht productwetgeving betreft reactieve zaken in verband met ongevallen of naar aanleiding van klachten en signalen vanuit binnen- en buitenland. In het verslagjaar werden in totaal 47 zaken bij de Arbeidsinspectie in behandeling genomen. Deze vonden vooral plaats op het terrein van machines. Verder betrof het actieve zaken op het terrein van explosieveilig materieel (8) en reactieve zaken op het terrein van persoonlijke beschermingsmiddelen (2).

Verder heeft de Arbeidsinspectie in het verslagjaar gewerkt aan de implementatie van de Europese verordening markttoezicht die eisen stelt aan de organisatie van het Markttoezicht productwetgeving in de Europese lidstaten. Dit is onder meer in samenwerking met de nVWA gebeurd.

Ten slotte waren er in internationaal verband activiteiten op het terrein van de Machinerichtlijn voor bowlingmachines, onderzoek naar de mate waarin in gebruikshandleidingen van machines informatie geven over geluid en activiteiten die moeten leiden tot meer invloed van arbeidsomstandigheden op productnormen bij landbouwmachines.

3

Het werkveld Major Hazard Control

3.1 Algemeen beeld van het werkveld

Het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo1999) stelt een structurele en kwalitatief hoogwaardige aanpak van de veiligheidsproblematiek verplicht in bedrijven waar wordt gewerkt met gevaarlijke stoffen. Beleidsvoering en een veiligheidsmanagementsysteem moeten zware ongevallen voorkomen. De effecten van zware ongevallen bij de bedrijven die onder deze regelgeving vallen kunnen tot buiten het bedrijfsterrein reiken. Voor bedrijven waarbij de effecten van een incident met gevaarlijke stoffen eerder in omvang begrensd blijven tot het bedrijf zelf moet op basis van een Aanvullende Risico Inventarisatie & Evaluatie (ARIE) de beleidsvoering en het veiligheidsmanagementsysteem worden ingevoerd. De Arbeidsinspectie, directie Major Hazard Control (MHC) houdt toezicht bij ongeveer 450 Brzo-bedrijven en 350 ARIE-bedrijven. Het bedrijvenspectrum loopt van multinationale ondernemingen in de olieraffinage en (petro)chemie tot op- en overslagbedrijven en kleinere productielocaties met specifieke gevaarlijke stoffen. Bedrijven hebben daarbij in een aantal gevallen meerdere vestigingen in Nederland en zijn onderling verenigd. Een positief initiatief in 2010 was de verdere uitwerking van de vorming van zogeheten veiligheidsnetwerken van chemische bedrijven veelal rondom concentraties van bedrijven zoals in Rijnmond, Zeeland, Brabant, Limburg, Groningen en Noord-Holland.

De Arbeidsinspectie werkt bij Brzo-inspecties nauw samen met de toezichthouders namens het bevoegde gezag met betrekking tot milieu- en rampenbestrijding. Ook inspecties op naleving van de ARIE-plicht vinden plaats in nauwe afstemming met deze partijen. Hier is echter niet altijd een gezamenlijke inspectie nodig. De directie MHC van de Arbeidsinspectie werkt onder een ISO 9001-gecertificeerd kwaliteitssysteem, waarvan het certificaat in het verslagjaar is verlengd.

Onder invloed van de samenwerking die in 2007 is overeengekomen, voeren de deskundige organisaties de toezichtwerkzaamheden nu uit met één specifiek inspectie-instrumentarium met geautomatiseerde ondersteuning. Via het landelijk samenwerkingsverband LAT-Brzo vindt een steeds verdergaande verbetering van het toezicht plaats. Het LAT-Brzo is een platform voor de uitwisseling van goede praktijken en de ontwikkeling van dit gezamenlijke inspectie-instrumentarium.

Ten slotte zal de directie ook toezicht gaan houden op inrichtingen op de zogeheten BES-eilanden waar met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen wordt gewerkt. Deze inrichtingen zijn onder het BZO-BES gebracht. In 2010 ging het om twee olieterminals. Op 1 oktober 2010 zijn de BES eilanden als gemeente aan Nederland verbonden. Gegeven het specialistische karakter van het toezicht op dergelijke inrichtingen wordt dit vanuit Nederland gedaan. Arbeidsinspectie MHC zal dit voor het aandeel werknemersveiligheid voor zijn rekening nemen. De regelgeving wordt medio 2011 van kracht. MHC heeft in 2010 een inspectieplan opgezet. Een handhavingsbeleid voor de nieuwe regelgeving is nog in ontwikkeling, inspectie ter plaatse is gepland voor het derde kwartaal 2011.

3.2 Resultaten inspecties en onderzoeken

Het aantal activiteiten dat is verricht in 2010, staat in tabel 12 en het type interventies in tabel 13. Op de kernactiviteiten van de directie - beoordeling van Veiligheidsrapporten, uitvoering van periodieke inspecties en ongevalsonderzoek - is meer gerealiseerd dan gepland.

Tabel 12 Inspecties Major Hazard Control

Produktsort	Begroot Aantal producten 2010	Realisatie aantal producten 2010	percentage Inspectiecapaciteit 2010 ⁴
Beoordelingen Veiligheidsrapport	39	46	4
Brzo- en ARIE-inspecties	326	339	80
Onderzoek zware ongevallen	36	27	11
Behandelen kennisgeving		27	1
Behandelen melding ARIE	65	15	1
Overige producten	53	22	1
Project Petrochemie	30	18	2
Totaal 2010	549	494	100%
Totaal 2009		521	
Totaal 2008		534	

Tabel 13 Interventies

Interventies	2008	2009	2010
Hercontrolebezoeken afhandelen	146	135	121
Waarschuwing	57	32	33
Eis	115	101	86
Preventieve stillegging	5	7	4
Stillegging	2	1	-
Proces-verbaal	17	10	7
Totaal 2010	342	286	251

Vooraf VR-beoordeling en periodieke inspecties worden uitgevoerd in nauwe samenwerking met toezichthouders namens het bevoegd gezag en de brandweer. Als handhaving nodig is, zet de Arbeidsinspectie of het Bevoegd Gezag dit in. De Arbeidsinspectie heeft in 43% van de inspecties gehandhaafd. Handhaving omvat een groot scala aan onderwerpen en betreft zowel de deugdelijkheid van te treffen maatregelen als het functioneren van het systematisch beheersen van veiligheidsrisico's. Enkele opvallende zaken:

- De helft van de overtredingen die tijdens de periodieke inspecties zijn geconstateerd, zijn te wijten aan onvoldoende kwaliteit of onvoldoende functioneren van het veiligheidsbeheerssysteem.
- Bij ARIE-plichtige bedrijven zijn verhoudingsgewijs veel meer overtredingen vastgelegd wat betreft het te voeren beleid dan bij de Brzo-plichtige ondernemingen (tweederde van de overtredingen op dit vlak betrof ARIE-plichtige bedrijven, terwijl hier een veel lagere inspectielast aanwezig is).
- Een kwart van de overtredingen is verbonden aan onvoldoende functioneren van maatregelen; dit betrof vooral maatregelen gericht op het voorkomen van explosiegevaar.

In 2010 zijn 27 incidenten bij Brzo-plichtige bedrijven in onderzoek genomen. Dit betrof incidenten met letsel én incidenten met milieu-effecten, die in het kader van de samenwerking mede door Arbeidsinspectie zijn onderzocht. Eén incident is vanwege de omvang doorgeleid voor melding aan de Europese Unie. In zes gevallen is proces-verbaal opgemaakt gericht op het afdoen van een overtreding die ten grondslag ligt aan het optreden van het incident. Daarnaast is in één geval een proces-verbaal gegeven wegens het niet opvolgen van een eis tot naleving van de Arbowet, gericht op het herstellen van de gewenste situatie.

De Arbeidsinspectie heeft in 43% van de inspecties gehandhaafd

⁴ De aangegeven getallen zijn gewogen percentages; de bestede uren zijn hierin verwerkt.

Ongeveer 10-15% van de inspectiecapaciteit is in 2010 ingezet op strafrechtelijk onderzoek. Het betrof twee onderzoeken naar een incident waarbij dodelijke slachtoffers te betreuren waren en een onderzoek naar omstandigheden bij een bedrijf waar herhaalde malen incidenten met gevaarlijke stoffen plaatsvonden. De onderzoeken staan onder leiding van het Functioneel parket van het Openbaar Ministerie en vinden in samenwerking met de (boven)regionale recherche plaats. Deze strafrechtelijke onderzoeken liepen geheel 2010 door en worden in 2011 afgerond.

De inspectie is in 2010 gestart met het project Onderhoudstops in de (petro)chemische industrie. Het project loopt door tot in 2012. Onderhoudstops in de petrochemische industrie zijn complexe en risicovolle activiteiten. Reguliere chemische processen moeten worden afgebouwd en na de stop weer in bedrijf worden genomen. Werkzaamheden aan installaties die normaliter gevaarlijke stoffen bevatten vragen om een zorgvuldige aanpak en er zijn veel contractors op het bedrijfsterrein aanwezig die relatief onbekend zijn met het bedrijf. Tot slot staan de werkzaamheden onder grote werkdruk. Gespecialiseerde inspecteurs van de Arbeidsinspectie op het gebied van procesveiligheid, arbeidsomstandigheden en arbeidsmarkt-fraude inspecteren samen met toezichthouders milieu en rampbestrijding. Het project sluit aan bij het EU-thema Onderhoud.

In 2010 is het project Petrochemie afgerond. Dit project kwam voort uit de ramp bij de olieraffinaderij van BP in Texas City in 2005. Als gevolg van overvulling kwam hier een explosief mengsel vrij dat tot ontploffing is gebracht. Een groot aantal werknemers werd hierbij dodelijk getroffen of raakte ernstig gewond. In Nederland zijn in 2006, 2009 en 2010 situaties door de Arbeidsinspectie beoordeeld waar overvulling van de procesinstallatie zou kunnen ontstaan, met als mogelijk gevolg explosies of brand. Vastgesteld is dat ook in Nederland een dergelijk scenario mogelijk is. Daarmee is niet gezegd dat een vergelijkbare ramp zich kan voordoen, de omvang van de installaties en overige activiteiten zijn vaak beperkter. Bij een derde van de bezochte bedrijven zijn wel tekortkomingen of verbeterpunten vastgesteld. De Arbeidsinspectie heeft hierover met het bedrijf gecommuniceerd en aanbevelingen gedaan of afspraken gemaakt over het opheffen van die tekortkomingen. Bij zeven bedrijven is handhaving ingezet. Een belangrijk aandachtspunt vormt de nabijheid en de bouwkundige kwaliteit van gebouwen waarin wordt gewerkt. Overleg met de industrie vindt plaats om de veilige plaatsing en opbouw van verblijfsgebouwen verder te vergroten.

De bedrijfscultuur wordt meer en meer als belangrijke onderlegger voor een veilige bedrijfsvoering gezien. Een inspectieopzet op dit onderwerp is in 2010 vormgegeven en getoetst. De resultaten van deze toets hebben tot de conclusie geleid dat het onderbrengen van dit onderwerp in reguliere inspecties goed mogelijk is en meerwaarde heeft. In 2011 wordt de implementatie ter hand genomen.

3.3 Trends in toezicht en samenwerking

In 2010 hebben de activiteiten vanuit de Arbeidsinspectie zich gericht op vier aandachtsgebieden:

Doorontwikkeling van de samenwerking tussen de toezichthouders

De voorbereiding van het in elkaar schuiven van de twee gescheiden programma's LAT-Brzo en VT Chemie is in 2010 afgerond. Een Eindbeeld Brzo-VT Chemie is opgesteld en ambtelijk besproken tijdens de Keizerskroon IV conferentie en in bestuurlijk overleg van 1 september geaccordeerd. Dit eindbeeld schetst de gewenste situatie in 2015 en is leidraad voor de doorontwikkeling van de samenwerking. In 2010 is de voorbereiding van de organisatie van de samenwerking vrijwel afgerond. Deze zal in 2011 worden toegepast. Kernbegrip hierbij is de

vormgeving van vier landsdelige samenwerkingsverbanden die verantwoordelijk zijn voor het toezicht. Daarnaast richt de samenwerking zich op het vormgeven van een uniform toezicht.

Overleg met bedrijfsleven over de invulling van het toezicht

Met het bedrijfsleven, vertegenwoordigd door brancheorganisaties, is overleg gevoerd over de invulling van het toezicht. Het bedrijfsleven heeft het begrip premium class bedrijven geïntroduceerd. Dit staat voor die bedrijven die aantoonbaar over een uitstekende beheersing van de veiligheidsrisico's beschikken en zo hun verantwoordelijkheid nemen. Het overheids-toezicht kan hierop worden toegesneden. Minder noodzakelijke toezichttijd aan goed presterende bedrijven betekent meer aandacht voor de minder of slecht presterende bedrijven. Tijdens de LAT-bedrijvendag in december is het onderwerp premium class met vertegenwoordigers van Brzo-bedrijven aan de orde gesteld. Conclusies uit deze bijeenkomst waren dat de bedrijven overheidstoezicht gewenst achten, dat de bedrijven graag onderscheid zien in de benadering van grote en kleinere organisaties - maatwerk - en dat zij niet negatief staan ten opzichte van een specifieke uitwerking van het aspect premium class. Afgesproken is om deze aanpak in 2011 uit te werken.

Externe communicatie

Op het vlak van de externe communicatie heeft de Arbeidsinspectie in het kader van de campagne Op weg naar een veiliger petrochemische industrie een informatieve folder uitgegeven: Brzo1999 en ARIE, een kennismaking. De folder bevat handzame informatie over de verplichtingen die aan een bedrijf worden opgelegd als het wordt aangewezen. Een tweede folder, over de aanpak die een bedrijf van de overheid kan verwachten, wordt in 2011 uitgebracht. In de campagne zijn eveneens de resultaten van het inspectieproject Petrochemie gepresenteerd in de vorm van een projectrapportage en twee flyers, toegesneden op relevante problemen. Het inspectieproject gaf als belangrijk resultaat dat de Nederlandse chemische industrie bedacht moet zijn op het zogeheten overvulsценario. Ook worden er nog in onvoldoende mate eisen gesteld aan tijdelijke en permanente verblijfsgebouwen nabij risicovolle activiteiten, laat staan dat deze worden nageleefd.

Nieuwe werkwijze voor ongevalsonderzoek

De werkgroep Ongevalsonderzoek heeft in 2010, in samenwerking met de Brzo-medetoezichthouders, een conceptprocedure voor een nieuwe werkwijze ontwikkeld. In 2010 is een aantal pilots uitgevoerd waarin de methode is getest door Brzo- inspecteurs. De resultaten hiervan geven aanleiding tot een implementatietraject in 2012.

4

Het werkveld Arbeidsmarktfraude

De Arbeidsinspectie richt zich op die sectoren en bedrijven waar een hoog risico op wetsovertreding bestaat

4.1 Algemeen beeld van het werkveld

De Arbeidsinspectie, directie Arbeidsmarktfraude houdt toezicht op de naleving van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav), de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML) en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (WAADI). Door bedrijven te controleren op illegale arbeid en onderbetaling, en waar nodig handhavend op te treden, bestrijdt de Arbeidsinspectie verdringing op de arbeidsmarkt en oneerlijke concurrentie tussen bedrijven. Bij geconstateerde overtredingen maakt de Arbeidsinspectie een boeterapport op. Deze toezichhoudende taak draagt daarnaast bij aan de bestrijding van uitbuiting van werknemers. De Arbeidsinspectie richt zich op die sectoren en bedrijven waar een hoog risico op wetsovertreding bestaat. Hiertoe maakt zij gebruik van risicoanalyse op sector- en op bedrijfsniveau. Ook zijn meldingen over vermoedelijke overtredingen aanleiding voor controles. Waar mogelijk werkt de Arbeidsinspectie samen met andere toezichthouders en worden gegevens uitgewisseld waardoor de inspecties gerichter kunnen plaatsvinden.

In het jaarplan van 2010 is de vraag gesteld welk effect de economische crisis zou hebben op het personeelsbestand van bedrijven in relatie tot de Wet arbeid vreemdelingen. Als in een bepaalde sector verdringing van legale arbeidskrachten zichtbaar zou worden, zou dit voor de Arbeidsinspectie aanleiding zijn de inspectiecapaciteit hierop aan te passen. In de meeste sectoren bleef de mate waarin sprake was van niet-naleving van de Wav en de WML gelijk ten opzichte van 2009 of nam af, met uitzondering van de schoonmaaksector. Hier nam het percentage geconstateerde overtredingen bij de gecontroleerde ondernemingen flink toe: van 22% in 2009 naar 27% in 2010. De Arbeidsinspectie heeft de inzet in deze sector dan ook geïntensiveerd, onder meer door met interventieteams. Een interventieteam is een samenwerkingsverband tussen de Belastingdienst, UWV, SVB, SIOD, gemeenten en de Arbeidsinspectie, dat de naleving controleert van sociale zekerheids- en belastingwetgeving en wetten betreffende arbeidsmarkt en arbeidsomstandigheden.

Bij de behandeling van de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid voor 2010 zijn amendementen van het Tweede kamerlid Spekman c.s. over de Arbeidsinspectie aangenomen. In dat kader is in 2010 een programma gestart om meer inzicht te verkrijgen in de aard en omvang van illegale arbeid en de daarmee samenhangende problemen. Er is door 'Research voor Beleid' onderzoek naar illegale tewerkstelling gedaan. Hieruit blijkt dat de Arbeidsinspectie en de SIOD een goed beeld hebben van de sectoren waarin illegale tewerkstelling voorkomt en van bestaande en nieuwe fenomenen van illegale tewerkstelling. De Arbeidsinspectie heeft, in het kader van de strijd tegen uitbuiting van werknemers en illegale arbeid, de inspectieprojecten in 2010 scherper gericht op: oneigenlijke zelfstandigen zonder personeel (pseudo zzp'ers), arbeidsgerelateerde uitbuiting, de aanpak van notoire overtreders, de onderbetaling in het kader van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag en signalering van slechte huisvesting van buitenlandse werknemers aan gemeenten en de VROM-inspectie

In 2010 heeft de Arbeidsinspectie een deel van de inspectiecapaciteit ingezet op themagerichte inspecties. De thema's betreffen frauduleuze activiteiten die sectoroverstijgend zijn en in meerdere gebieden in het land voorkomen. Voorbeelden van deze activiteiten zijn het laten werken van buitenlandse studenten en kennismigranten in strijd met de geldende regels. Door gegevensuitwisseling met de IND en UWV kan de Arbeidsinspectie heel gericht bedrijven controleren die dergelijke categorieën werknemers arbeid laten verrichten.

De directie Arbeidsmarktfraude beschrijft haar activiteiten in een meerjarig inspectieprogramma, in projectplannen (zowel landelijk als regionaal gericht) en in interventieteamprojectplannen. Het programma beschrijft de werkwijze van de Arbeidsinspectie in bepaalde risicosectoren. Een projectplan geeft weer wat de werkwijze is ten aanzien van een nieuw benoemde risicosector of een bijzonder onderwerp of thema. In een interventieteamprojectplan staat

hoe de Arbeidsinspectie met haar ketenpartners de naleving van diverse wetten controleert in een bepaalde sector.

De Arbeidsinspectie heeft in 2010 ongeveer 12.800 werkgevers gecontroleerd op naleving van de Wav en de WML bij ongeveer 10.000 inspecties. Dit betekent een kleine toename van het aantal inspecties ten opzichte van het voorgaande jaar (9.700). Een deel van deze inspecties vindt plaats op basis van onderzoek in de administratie van werkgevers. Hierna vindt, als er vermoedens van een overtreding zijn, een inspectie plaats op de werkplek. Een ander deel van de inspecties vindt plaats door eerst een werkplekcontrole in te stellen. Zijn er vermoedens van een overtreding, dan volgt een administratief onderzoek.

4.2 Inspectieresultaten

4.2.1 Inspectieresultaten algemeen

Het percentage inspecties waarbij een overtreding van de Wav of de WML is geconstateerd, is gestegen van 17% in 2009 naar 18% in 2010. Deze toename is te verklaren door de intensivering van de inzet van de Arbeidsinspectie in de strijd tegen uitbuiting van werknemers en illegale arbeid. Met deze intensivering is opvolging gegeven aan het amendement van Spekman c.s. dat is aangenomen bij de behandeling van de begroting van het ministerie van SZW voor 2010. De Arbeidsinspectie heeft bij al haar inspecties extra aandacht besteed aan onder meer het werken door buitenlandse zzp'ers, notoire overtreders, onderbetaling en arbeidsgerelateerde uitbuiting. In lijn met het kabinetsbeleid wordt deze aanpak in 2011 voortgezet en waar mogelijk verscherpt.

Tabel 14 geeft de resultaten weer van de inspecties op naleving van de Wav en de WML. De inspecties worden grotendeels uitgevoerd op basis van risicoanalyse en meldingen. Dat betekent dat de overtredingspercentages niet representatief zijn voor de geïnspecteerde sectoren.

Tabel 14 Resultaten inspecties naleving Wav en WML

Wav en WML	2008	2009	2010
Aantal inspecties	10.381	9.723	9.987
% inspecties met overtreding	16%	17%	18%
Aantal aangetroffen illegaal tewerkgestelden	2.007	2.506	2.397
Aantal aangetroffen onderbetaalde tewerkgestelden	420	540	564
Aantal opgemaakte boeterapporten Wav	2.093	2.276	2.146
Aantal opgemaakte boeterapporten WML	53	84	127
Aantal processen-verbaal Wav en Wetboek van Strafrecht	16	17	16
Aantal waarschuwingen WML	-	39	70

In 2010 zijn 2.273 boeterapporten opgemaakt. Hiervan waren er 127 gericht op een of meerdere overtredingen van de WML. Er is een licht stijgende lijn zichtbaar in het aantal boeterapporten WML. In 2008 zijn er 53 en in 2009 84 boeterapporten opgemaakt. Als een werkgever de onderbetaling niet uit eigen beweging ongedaan maakt, kan de Arbeidsinspectie een last onder dwangsom opleggen.

Bedrijven waarbij een geringe onderbetaling is geconstateerd of waarbij de onderbetaling is veroorzaakt door een kennelijke vergissing of verschrijving, krijgen een waarschuwing van de Arbeidsinspectie om de onderbetaling ongedaan te maken. In 2010 zijn 70 waarschuwingen gegeven. Bedrijven die de onderbetaling niet ongedaan maken, krijgen alsnog een boete. Het boetebedrag dat in 2010 is opgelegd voor Wav-overtredingen bedraagt € 32,1 miljoen, voor WML is het bedrag € 2,1 miljoen.

De Arbeidsinspectie heeft voor 564 werknemers aangetoond dat zij minder betaald kregen dan het wettelijk minimumloon en/of te weinig vakantiebijslag hebben ontvangen. Van deze personen was ongeveer de helft afkomstig uit een van de nieuwe lidstaten van de Europese Unie. Ongeveer 40% van de onderbetaalde personen was afkomstig uit Polen en 20% uit Nederland (zie tabel 15).

Tabel 15 Aangetroffen onderbetaalde personen per nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	Percentage
Poolse	231	41%
Nederlandse	113	20%
Bulgaarse	19	3%
Marokkaanse	16	3%
Hongaarse	15	3%
Duitse	15	3%
Turkse	15	3%
Roemeense	13	2%
Litouwse	10	2%
Indiase	9	2%
Overige	108	26%
Totaal 2010	564	100%
Totaal 2009	540	
Totaal 2008	420	

Naast de waarschuwingen WML en boeterapporten Wav en WML, heeft de Arbeidsinspectie in 2010 16 processen verbaal opgemaakt. Het ging onder meer om recidiverende werkgevers, werkgevers die niet voldeden aan de verplichting tot medewerking aan het onderzoek en werkgevers die valsheid in geschrifte hebben gepleegd. De SIOD heeft 34 meldingen ontvangen van de Arbeidsinspectie betreffende zaken waarin mogelijk sprake is van grootschalige fraude.

In 2010 had de Arbeidsinspectie de schoonmaak- en de uitzendsector als speerpunten benoemd

In 2010 had de Arbeidsinspectie de schoonmaak- en de uitzendsector als speerpunten benoemd. In deze sectoren zijn zowel in een landelijk inspectieproject als in interventieteams inspecties verricht. In het inspectieproject heeft dit geleid tot een toename van het percentage geconstateerde overtredingen van de Wav en de WML bij de gecontroleerde bedrijven. In de schoonmaak nam het percentage overtredingen toe van 22% in 2009 naar 27% in 2010. In de uitzendsector ging het om een toename van 20% naar 25%. In beide sectoren hebben de percentages betrekking op zowel de gecontroleerde uitzend- en schoonmaakbedrijven zelf, als op bedrijven die van hun diensten gebruikmaken.

Daarnaast leidden de inspecties in de vier interventieteams die in 2010 actief zijn geweest in de schoonmaaksector en in het interventieteam in de uitzendsector tot een hoog percentage geconstateerde overtredingen. Dit waren overtredingen van zowel de Wav en de WML als fiscale en sociale zekerheidswetgeving. De SIOD heeft voor deze interventieteams een risicoanalyse op bedrijfsniveau gemaakt waardoor heel gericht ondernemingen zijn geselecteerd voor inspectie.

De Arbeidsinspectie heeft ook veel inspecties verricht in de bouw, de horeca, de land- en tuinbouw en detailhandel. De resultaten van de inspecties laten een wisselend beeld zien: bij de gecontroleerde horeca- en autobedrijven is het percentage geconstateerde overtredingen in 2010 niet veranderd ten opzichte van 2009. Bij de inspecties bij bouw- en land- en tuinbouw-ondernemingen zijn minder overtredingen geconstateerd. De inspecties bij evenementen en bij bedrijven die buitenlandse studenten tewerkstellen lieten juist een hoger percentage geconstateerde overtredingen zien.

In 2009 en 2010 is in bepaalde wijken in Rotterdam, Den Haag en Amsterdam de pilot Handhavingscommunicatie in de detailhandel uitgevoerd. Deze pilot combineert voorlichting aan detailhandelaren over de Wav en de WML met een repressieve aanpak. De resultaten wijzen uit dat er binnen deze groep minder overtredingen werden begaan dan door de niet voorgelichte detailhandelaren. In 2011 wordt onderzocht in hoeverre deze inspectieresultaten op de langere termijn nog merkbaar zijn.

Het aantal illegaal tewerkgestelde personen per inspectie waarbij een overtreding is geconstateerd, is iets gedaald van gemiddeld 1,5 in 2009 naar 1,3 in 2010. In totaal zijn bij de Wav-overtredingen 2.397 personen illegaal tewerkgesteld. Hiervan is ongeveer 25% afkomstig uit Bulgarije, 12% uit China, 9% uit Turkije en 6% uit Roemenië.

Tabel 16 Aantal aangetroffen illegaal tewerkgestelden per nationaliteit

Nationaliteit	Aantal	Percentage
Bulgaarse	600	25%
Chinese	293	12%
Turkse	2011	9%
Roemeense	141	6%
Marokkaanse	103	4%
Surinaamse	77	3%
Iraakse	86	4%
Indonesische	73	3%
Indiase	85	4%
Nepalese	67	3%
Overige	661	28%
Totaal 2010	2.397	100%
Totaal 2009	2.506	
Totaal 2008	2.007	

Van bijna 4% van de tewerkgestelde personen kon de Arbeidsinspectie de nationaliteit niet vaststellen. Het betreft veelal personen die zich hebben onttrokken aan de controle. De werkgever kan in dat geval verplicht worden medewerking te verlenen bij het vaststellen van de identiteit van de arbeidskrachten die voor hem werken of hebben gewerkt. Als de werkgever niet meewerkt, maakt de Arbeidsinspectie een boeterapport op. In 2010 is dit voor 66 werkgevers gebeurd.

4.2.2 Themagerichte inspecties

De themagerichte inspecties die de Arbeidsinspectie in 2010 heeft verricht, hebben tot een hoog percentage geconstateerde overtredingen geleid. Zo is bij 72% van de inspecties bij werkgevers die buitenlandse studenten tewerkstelden geconstateerd dat er sprake was van illegale arbeid. Door gegevensuitwisseling met de IND en UWV en door bestandsvergelijkingen kan de Arbeidsinspectie een heel gerichte selectie maken van bepaalde werkgevers. Het om een groep die vermoedelijk de Wav overtreden door buitenlandse studenten zonder tewerkstellingsvergunning arbeid te laten verrichten dan wel meer uren te laten werken dan op basis van de vergunning is toegestaan. De Arbeidsinspectie maakt bij geconstateerde overtredingen een rapport van bevindingen op voor de IND. Deze kan op basis hiervan besluiten of het werken zonder vergunning of in strijd met de vergunningvoorwaarden gevolgen moet hebben voor de verblijfsvergunning van de studenten.

In 2011 wordt deze succesvolle samenwerking voortgezet. Dan worden ook gegevens over het laten werken van buitenlandse stagiairs uitgewisseld.

In 2010 heeft de Arbeidsinspectie ook ondernemingen gecontroleerd waarbij kennismigranten aan het werk waren. Dat gebeurde onder meer op basis van risicoanalyse van de IND. Bij 22%

van de inspecties waarbij gecontroleerd is op naleving van de kennismigrantenregeling heeft de Arbeidsinspectie een overtreding geconstateerd. De Arbeidsinspectie maakt van de inspecties een rapport van bevindingen op voor de IND, zodat de IND de verblijfsvergunning van de kennismigrant kan intrekken.

4.2.3 Meldingen en hercontroles

In 2010 heeft de Arbeidsinspectie 1.042 meldingen ontvangen over mogelijke illegale tewerkstelling. Daarnaast zijn er 356 meldingen over onderbetaling binnengekomen en 20 over de inzet van arbeidskrachten tijdens een staking, in strijd met de WAADI: het zogenoemde onderkruipersverbod. Deze 20 meldingen hadden vooral betrekking op de stakingen in de schoonmaaksector die begin 2010 plaatsvonden. In twee gevallen is geconstateerd dat de WAADI inderdaad was overtreden.

De meldingen zijn onder meer ontvangen van sociale partners, van individuele werkgevers werknemers en van andere (inspectie)diensten. Ook zijn er meldingen afkomstig van de IND over studenten en kennismigranten waarbij mogelijk sprake is van illegale arbeid. Van deze meldingen heeft de Arbeidsinspectie er ongeveer 1.000 in behandeling genomen. In 33% van de inspecties naar aanleiding van een melding is een overtreding geconstateerd.

Als de Arbeidsinspectie bij de inspecties signalen krijgt die relevant zijn voor andere instanties of vermoedens heeft over wetsovertredingen op het terrein van die andere instantie, stuurt zij deze een melding. Zo heeft de Arbeidsinspectie in 2010 209 signalen aan de Belastingdienst gezonden over overtreders van de Wav. Op basis van deze signalen kan de Belastingdienst besluiten om een boekenonderzoek in te stellen naar mogelijke fiscale fraude. Daarnaast heeft de Arbeidsinspectie 23 signalen aan gemeenten gestuurd over mogelijk slechte huisvesting van buitenlandse werknemers.

De Arbeidsinspectie controleert in beginsel elke werkgever die een overtreding heeft begaan een tweede keer om te bezien of zij nu wel de wet naleven. In 2010 heeft 18% van de nogmaals gecontroleerde werkgevers opnieuw de wet overtreden. Deze werkgevers zijn voor een tweede keer beboet. Om notoire overtreders en wanbetalers sneller aan te kunnen pakken, heeft de Arbeidsinspectie in 2010 een lijst opgesteld van ruim 60 werkgevers die versneld en intensief gecontroleerd moesten worden. Bij 26 ondernemingen van deze lijst zijn soms meerdere inspecties ingesteld waarbij bij 17 inspecties wederom een overtreding is geconstateerd. Tegen deze bedrijven is versneld een boeterapport opgemaakt. De boeteoplegging heeft binnen de wettelijke termijn plaatsgevonden zodat de overtreder zijn financiële gewin snel werd ontnomen.

4.2.4 Interventieteams

De Arbeidsinspectie was in 2010 verantwoordelijk voor een aantal sectorgerichte interventieteams: de interventieteams in de schoonmaaksector in Utrecht/Flevoland, Noord-Nederland, Zeeland/West-Brabant en Noord-Holland, het Westland Interventieteam en het interventieteam Uitzendbureaus Noord-Brabant en Limburg. In 2010 is de Arbeidsinspectie gestart met de voorbereiding voor een interventieteam Champignonteelt als vervolg op het interventieteam Champignons dat actief was in 2007-2009.

De Arbeidsinspectie heeft ook deelgenomen aan interventieteams die onder leiding stonden van de ketenpartners. Deze zijn sectorgericht of gericht op de aanpak van problematiek in een bepaalde wijk.

De interventieteams hebben gezamenlijk in 2010 ruim 2.100 inspecties verricht. Bij 13% van deze inspecties zijn een of meerdere overtredingen van de Wav of de WML geconstateerd. Dit geeft echter maar een deel van de inspectieresultaten weer. De teams hebben daarnaast overtredingen van belastingwetgeving vastgesteld, hebben uitkeringsfraude aangetroffen en hebben 23 signalen van slechte huisvesting van buitenlandse werknemers aan de betreffende gemeenten doorgegeven.

De Arbeidsinspectie controleert in beginsel elke werkgever die een overtreding heeft begaan een tweede keer om te bezien of zij nu wel de wet naleven

4.3 Ontwikkelingen in beleid en uitvoering

4.3.1 Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag

In 2010 zijn de beleidsregels van de WML aangepast om de effectiviteit van de handhaving te verhogen. De aanpassing heeft betrekking op het geven van waarschuwingen. Een werkgever ontvangt voortaan slechts één waarschuwing als bij het eerste onderzoek blijkt dat er één of meer werknemers in geringe mate zijn onderbetaald. Als de Arbeidsinspectie bij een volgende controle opnieuw een geringe onderbetaling constateert voor dezelfde of een andere werknemer, wordt direct een boete opgelegd wegens overtreding van de WML. Daarnaast is in de beleidsregels WML verduidelijkt dat, als werknemers structureel langer arbeid verrichten dan hun normale arbeidsduur, de werkgever dan ook evenredig meer loon moet betalen. Als dit niet gebeurt, is er sprake van onderbetaling onder het minimumloonniveau.

In 2010 heeft de Tweede Kamer een wetsvoorstel aanvaard waarin de Arbeidsinspectie de bevoegdheid krijgt tot inbeslagname van relevante voorwerpen, waaronder administratieve bescheiden ter controle van de loonbetalingen. Het wetsvoorstel is in februari 2011 in werking getreden.

4.3.2 Naleving Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag in de postsector

Op 24 maart 2009 is een motie aangenomen met de vraag om de naleving van de WML scherp te laten controleren in de postsector (Kamerstukken II, 2008–2009, 30 536, nr. 101). Naar aanleiding hiervan heeft de Arbeidsinspectie in de tweede helft van 2010 een WML-onderzoek uitgevoerd. Bij vier grote bedrijven in de postsector heeft de Arbeidsinspectie gecontroleerd of werknemers, werkzaam op basis van een arbeidsovereenkomst, betaald werden conform de WML. Voor de bezorgers die binnen de gestelde normtijden hun arbeid konden verrichten was de conclusie dat er op minimumloon niveau werd beloond. Op de kernactiviteiten van de directie, beoordeling van Veiligheidsrapporten, uitvoering van periodieke inspecties en ongevalsonderzoek, is meer gerealiseerd dan gepland.

Voor de bezorgers die verklaarden dat zij niet binnen de aangegeven tijd hun werk konden doen, was niet vast te stellen of dat werd veroorzaakt door de normtijd die de werkgever hanteert. Het kon ook zijn dat de betreffende bezorger zelf de vastgestelde normtijd niet kon halen omdat hij minder snel werkt dan de gemiddeld productieve werknemer.

De Arbeidsinspectie heeft de onderzochte bedrijven aanbevolen om afspraken met hun bezorgers te maken over een bij te houden tijdregistratie. De postbedrijven kunnen daardoor blijvend bewaken of de gehanteerde tijdsnormen overeenkomen met de werkelijke tijd die minimaal vereist is voor de uitvoering van werkzaamheden door een gemiddeld productieve werknemer. Daarnaast heeft de Arbeidsinspectie de postbedrijven aanbevolen om de postbezorgers beter te informeren over de opbouw van hun beloning en de componenten die daarvan onderdeel uitmaken (zoals reistijd, aan- en aflooptijd). Dit zou de onduidelijkheid die bij bezorgers bestaat kunnen wegnemen en mogelijke klachten over eventueel niet uitbetaalde extra uren of vergoedingen kunnen voorkomen.

*Alle arbeidsmarkt-
inspecteurs zijn getraind
in het herkennen van
signalen van mogelijke
arbeidsuitbuiting*

4.3.3 Arbeidsuitbuiting

De Arbeidsinspectie draagt bij aan de aanpak van slecht werkgeverschap door de bestuurlijke aanpak van werkgevers die misbruik maken van kwetsbare arbeidskrachten. Daarnaast heeft de Arbeidsinspectie een signalerende rol ten aanzien van arbeidsuitbuiting. Dat wil zeggen dat de inspecteurs tijdens alle controles alert zijn op mogelijke signalen van arbeidsuitbuiting. Als zich tijdens een controle een dergelijke situatie voordoet, stuurt de Arbeidsinspectie direct een schriftelijk signaal naar de SIOD. Die zet de melding door naar het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel (EMM). Als een mogelijk slachtoffer van arbeidsuitbuiting wordt aangetroffen schakelt de Arbeidsinspectie direct de SIOD of de politie in.

Alle arbeidsmarktinspecteurs zijn getraind in het herkennen van signalen van mogelijke arbeidsuitbuiting. Tijdens reguliere teamoverleggen en in nieuwsbrieven is regelmatig aandacht besteed aan dit onderwerp. In 2010 is de Nationaal Rapporteur Mensenhandel uitgenodigd om tijdens een conferentie van teamleiders van de Arbeidsinspectie van gedachten te wisselen over de problematiek van arbeidsuitbuiting. Hierdoor is de betrokkenheid van het middelmanagement bij dit onderwerp verder vergroot. In 2011 zullen alle zittende en nieuwe inspecteurs een aanvullende opleiding Arbeidsuitbuiting krijgen.

Om het meldingsproces te optimaliseren is er in 2010 een samenwerkingsovereenkomst opgesteld tussen Arbeidsinspectie, SIOD en EMM over de uitwisseling, opvolging en terugkoppeling van signalen en meldingen van arbeidsuitbuiting. In 2010 heeft de Arbeidsinspectie 45 signalen van mogelijke arbeidsuitbuiting gemeld aan de SIOD/EMM.

Het EMM heeft in samenwerking met onder andere de Arbeidsinspectie, Belastingdienst en de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Rotterdam het programma Flock uitgevoerd. Het programma richtte zich op de aanpak van mensenhandel (uitbuiting), mensensmokkel, fiscale en arbeidsmarktfraude gepleegd door Chinese ondernemers die massage- en kapsalons, nagelstudio's of aanverwante ondernemingen exploiteren waar veelal ook seksuele handelingen worden uitgevoerd. In Amsterdam verleende het Openbaar Ministerie toestemming aan de politiefunctionarissen om zich als klant bij de massagesalons voor te doen. Dit bleek een succesvolle werkwijze.

Bij 12 van de 37 inspecties werd overtreding van de Wet arbeid vreemdelingen (Wav) vastgesteld. In totaal waren hierbij 19 vreemdelingen betrokken, allen met de Chinese nationaliteit. In totaal werd in 2010 voor een bedrag van € 118.250 aan boetebeschikkingen verzonden. Er zijn 3 meldingen aan de SIOD gedaan ten aanzien van mogelijke arbeidsuitbuiting.

4.3.4 Voorlichtingscampagne 'Voorkom problemen, weet hoe het zit'

In juni 2009 is de campagne 'Voorkom problemen, weet hoe het zit' van start gegaan. Deze loopt tot en met 2011 en is opgezet in het kader van preventie van overtreding van wet- en regelgeving op het gebied van sociale voorzieningen, arbeidsvoorwaarden en veilig en gezond werken. De Arbeidsinspectie heeft in 2010 geparticipeerd in twee deelcampagnes. Hiermee wil de Arbeidsinspectie vooral werkgevers die onbewust de regels niet naleven, op het juiste spoor zetten en houden.

In juni 2010 is een campagne gestart, gericht op het werken met buitenlandse zzp'ers. Het doel was om de ondernemers en de zzp'ers bewust te maken van de geldende regelgeving. In oktober 2010 is de deelcampagne verificatieplicht van start gegaan, met als middelpunt het stappenplan naar aanleiding van een advies van de commissie Regeldruk Bedrijven. De commissie had geadviseerd om de verplichting van bedrijven om de identiteit van werknemers te controleren, te verminderen en tegelijkertijd te kijken of de kosten konden worden verminderd. Hiervoor hebben de overheid en het bedrijfsleven een speciaal stappenplan ontwikkeld dat onduidelijkheden wegneemt en voorkomt dat bedrijven onnodige handelingen verrichten. Het stappenplan is vertaald in een heldere handleiding voor werkgevers.

De deelcampagnes waren een gezamenlijke actie van SZW, de Arbeidsinspectie en de Belastingdienst. In 2011 zal de Arbeidsinspectie samen met de Belastingdienst wederom meedoen aan minimaal één van de deelcampagnes.

4.3.5 Samenwerking in het toezicht

Door samenwerking met andere organisaties en inspectiediensten kan de Arbeidsinspectie haar handhavingstaak effectief en efficiënt invullen. Bovendien vermindert gezamenlijk optreden de inspectiedruk voor werkgevers.

De Arbeidsinspectie, de SIOD en de Belastingdienst hebben in 2010 een convenant afgesloten op basis waarvan zij gegevens kunnen uitwisselen over personen en ondernemingen die actief zijn in prioritaire sectoren en risicovolle doelgroepen. Welke sectoren en doelgroepen het betreft, bepalen de partijen met elkaar. Het convenant maakt mogelijk dat de Belastingdienst en de Arbeidsinspectie ook gezamenlijk inspecties instellen. De SIOD kan op basis van het convenant risicoanalyses maken van de vastgestelde prioritaire sectoren op verzoek van de andere twee convenantpartners.

De afspraak tussen de Belastingdienst en de Arbeidsinspectie uit 2009 over gegevensuitwisseling van zzp'ers is in 2010 voortgezet. Op basis van de ontvangen gegevens heeft de Arbeidsinspectie inspecties ingesteld bij werkgevers waarbij zzp'ers actief zouden zijn. Bij 280 zzp'ers heeft de Arbeidsinspectie vastgesteld dat zij feitelijk arbeid in het kader van de Wav verrichtten en de werkgever daarom over een tewerkstellingsvergunning had moeten beschikken. Tegen de werkgevers van deze pseudo-zzp'ers is een boeterapport opgemaakt.

In 2010 hebben de Arbeidsinspectie en de Belastingdienst een pilot *Eerste Dag Melding* (EDM) opgezet. Het doel hiervan is dat de Arbeidsinspectie aan de Belastingdienst gegevens verstrekt over werkgevers die beboet zijn voor de Wav. Op basis van deze informatie kan de Belastingdienst een EDM opleggen aan werkgevers. Dit betekent dat zij alle nieuw aangenomen werknemers al voor aanvang van de werkzaamheden moeten aanmelden. Na evaluatie zal deze pilot worden opgenomen in het proces van reguliere uitwisseling.

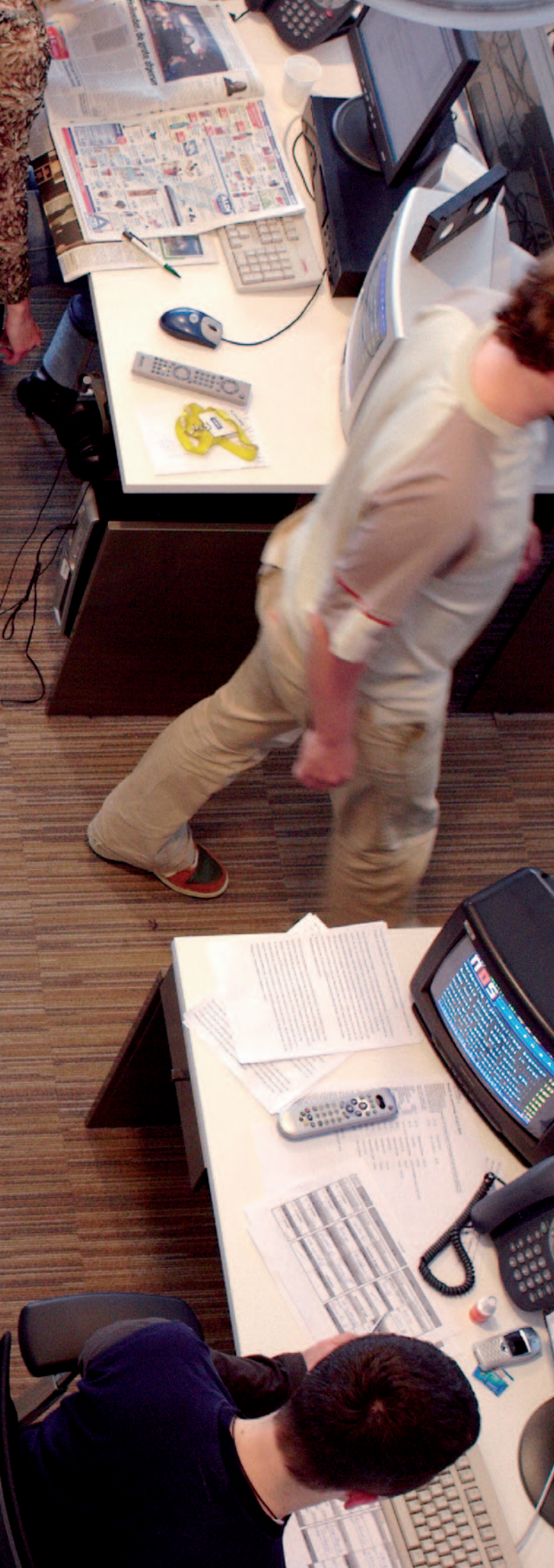
De Arbeidsinspectie heeft de gegevensuitwisseling met de IND en UWV, die in 2009 is gestart, voortgezet. Deze succesvolle samenwerking heeft geleid tot een hoog percentage geconstateerde overtredingen van de Wav bij de themagerichte inspecties.

In 2010 heeft de Arbeidsinspectie met diverse brancheorganisaties contact onderhouden, zoals LTO Nederland, Glaskracht, Bouwend Nederland, Bedrijfschap Afbouw, ABU en SNCU. Hierbij is onder meer gesproken over de inzet van de Arbeidsinspectie en van de brancheorganisaties zelf om de naleving van wet- en regelgeving in de sector te verhogen.

In 2010 zijn SZW en sociale partners gestart met de evaluatie van het flankerend beleid bij grensoverschrijdende arbeid. Deze evaluatie wordt in 2011 afgerond.

Door samenwerking met andere organisaties en inspectiediensten kan de Arbeidsinspectie haar handhavingstaak effectief en efficiënt invullen

5

Personeel en Financiën

5.1 Personeel

Tabel 17 Personeel per directie (bezetting einde 2010 in fte's)

Totaal personeel	2008	2009	2010	Maximale formatie 2010
• Arbeidsinspectie/Arbo		457	432	421
• Arbeidsinspectie/MHC		90	88	94
• Arbeidsinspectie/AMF		248	235	267
• Overig		33	29	24
Totaal	884	828	784	835
Waarvan Inspecteurs				
• Arbeidsinspectie/Arbo	231	230	218	259
• Arbeidsinspectie/MHC	40	40	42	42
• Arbeidsinspectie/AMF	184	188	171	198
Totaal	455	458	431	499
Leeftijdopbouw				
• <35	11%	9%	7%	
• 35-45	26%	26%	23%	
• 45-55	33%	35%	38%	
• >55	30%	31%	32%	
Schaalniveau vrouwen				
• S 1 tot en met S 9	54%	55%	57%	
• S 10 + hoger	28%	30%	29%	
Totaal	36%	37%	36%	

De personeelsomvang nam in 2010 verder af als uitvloeisel van de personele taakstelling uit 2008.

Afgezien van de personele taakstelling is het personeelsverloop binnen de Arbeidsinspectie laag. Medewerkers blijven doorgaans lang in dienst. Het aandeel 50-plussers binnen de Arbeidsinspectie is relatief groot: bijna 2/3 van het personeelsbestand is ouder dan 45 jaar en ongeveer 1/3 is ouder dan 55 jaar.

Het Ministerie van SZW en de Arbeidsinspectie streven naar een divers samengesteld personeelsbestand. De Arbeidsinspectie was traditioneel een dienst met veel mannen, zeker in hogere functies. De streefwaarde voor het percentage vrouwen in het personeel is meer dan 40%. Binnen de Arbeidsinspectie is het aandeel vrouwen op het totale personeelsbestand 36% en in schaal 10 en hoger 29%.

Ook in 2010 heeft de Arbeidsinspectie extra aandacht besteed aan het aanpakken van agressie en geweld tegen het eigen personeel

Aanpak agressie en geweld

Ook in 2010 heeft de Arbeidsinspectie extra aandacht besteed aan het aanpakken van agressie en geweld tegen het eigen personeel. Dat betekent: waar nodig extra voorlichting en instructie, waar mogelijk stimuleren van melding en registratie van incidenten en continuering van specifieke trainingen.

In 2010 zijn in totaal 21 incidenten geregistreerd. Daarvan waren er 12 te kwalificeren als (non-) verbaal, in 7 gevallen werd betrokkene serieus bedreigd en in 2 gevallen fysiek. Naar aanleiding van deze 21 incidenten is 10 keer een vervolgactie ingesteld richting dader. In 7 gevallen is de politie ingeschakeld en 5 hiervan hebben geleid tot een aangifte.

In 2010 is binnen de Arbeidsinspectie in totaal 60 keer een beroep gedaan op een lid van het bedrijfsopvangteam. In 12 gevallen was dit naar aanleiding van een agressie- of geweldsincident. In de overige gevallen betrof het collegiale opvang naar aanleiding van een onderzoek van een ernstig of dodelijk ongeval.

Eind 2010 is de Arbeidsinspectie aangesloten op het Agressie Registratiesysteem Overheid (ARO).

5.2 Financiën

5.2.1 Uitgaven

De uitgaven aan personeel en materiële kosten voor de Arbeidsinspectie bedroegen in 2010 een kleine € 70 miljoen. De begrotingsruimte was € 68.486.000. Onderstaand een uitsplitsing van de uitgaven per directie en totaal en de ontwikkeling over de laatste drie jaar (zie tabel 18).

Tabel 18 Uitgaven

Op kasbasis	ARBO	MHC	AMF	Centraal	Totaal
Personeel	30.535	6.469	16.362	2.213	55.579
Materieel	4.707	1.387	1.776	6.361	14.231
Totaal 2010	35.242	7.856	18.138	8.574	69.810
Totaal 2009					69.069
Totaal 2008					72.095

5.2.2 Inkomsten

Het werk van de Arbeidsinspectie leidt tot inkomsten in verband met overtredingen.

In tabel 19 treft u een overzicht aan van de inning van boetes voor overtreding van de Arbowet en ATW, de Wav en de WML in 2010. Specifiek voor de WML gaat het om een bescheiden bedrag waarvan de ontvangsten wat vertekend worden mede doordat betalingsregelingen pas als ontvangsten geboekt worden als de boetes zijn betaald. Ook bij de Wav lopen de nodige betalingsregelingen. De sancties die voortvloeien uit gerechtelijke uitspraken volgend op processen-verbaal die de Arbeidsinspectie heeft opgemaakt, blijven hier buiten beschouwing.

Tabel 19 Boeteontvangsten Arbeidsinspectie (bedragen x € 1.000)

Boetes per wet	Som van boetebedrag opgelegd in 2010	Totale ontvangsten SZW 2010	Inningspercentage t.o.v. opgelegde boetes in 2010 ^{a)}	Begroting 2010, inclusief 1 ^e en 2 ^e suppletore begroting en exclusief amendement 42 ^{b)}	Overschot/tekort t.o.v. begroting 2010
	A	B	C=B/A	D	E=B-D
ARBO	8.123	8.314	102%	8.000	314
ATW	377	357	95%	61	296
Wav	32.142	16.980	53%	15.937	1.043
WML	2.104	324	15%	350	-26

a) Inningspercentage kan boven 100% uitkomen omdat innig ook rente-inkomsten bevat en ook de voorgaande jaren betreft maar is afgezet tegen het bedrag aan boetes die in 2010 zijn opgelegd.

b) Buiten beschouwing zijn gelaten de verwachte meeropbrengsten als gevolg van amendement 42 van de heer Spekman over extra inspecteurs omdat dit conform de brief van Minister Donner aan de Tweede Kamer van 15 maart 2010 niet is uitgevoerd.

Ontvangsten op grond van betalingsregelingen blijven in depot bij CJIB totdat de volledige vordering is voldaan.

Op 31-12 2010 was € 6,7 miljoen in depot waarvan € 5,8 miljoen op grond van de Wav, 0,7 miljoen Arbowet en € 0,2 miljoen WML en ATW.

Tabel 20 Boeteontvangsten Arbeidsinspectie (bedragen x € 1.000)

Som opgelegde boetes per wet	2008	2009	2010
Arbeidsomstandighedenwet	9.179	13.329	8.123
Arbeidstijdenwet	756	522	377
Wet arbeid vreemdelingen	35.959	26.453	32.142
Wet minimumloon	787	932	2.104

Bijlage 1

Gebruikte afkortingen

AI	Arbeidsinspectie
AID	Algemene Inspectiedienst
AIRA	Arbeidsinspectie Risicoanalysemodel
AMF	Directie Arbeidsmarktfraude
Arbo	Directie Arbeidsomstandigheden
ARIE	Aanvullende Risico Inventarisatie & Evaluatie
ATEX	Atmosphères Explosives (EU-wetgeving inzake explosieve stoffen)
ATW	Arbeidstijdenwet
AVR	Arbeidsveiligheidsrapport
Brzo	Besluit Risico's Zware Ongevallen
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksaangelegenheden
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
EU	Europese Unie
GIR	Gemeenschappelijke Inspectieruimte
GISAI	Geïntegreerd informatiesysteem Arbeidsinspectie
ILO	International Labour Organisation
IPO	Interprovinciaal Overleg
i-Net	InspectieNet (geïntegreerd digitaal bedrijfsvoeringssysteem Arbeidsinspectie)
IVW	Inspectie Verkeer en Waterstaat
KEW	Kernenergiewet
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
LAT-Brzo	Landelijk Regieteam Besluit Risico Zware Ongevallen
MHC	Directie Major Hazard Control
MOE	Midden- en Oost-Europese (Landen)
LOM	Landelijk Overleg Milieuhandhaving
LTO	Land- en Tuinbouworganisatie Nederland
OM	Openbaar Ministerie
PvA	Plan van Aanpak
RI&E	RisicoInventarisatie & Evaluatie
REACH	Registratie, Evaluatie en Autorisatie van Chemische stoffen
SIOD	Sociale Inlichtingen en Opsporings Dienst
SLIC	Senior Labour Inspectors Committee
SodM	Staatstoezicht op de Mijnen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
UWV	Uitvoeringsinstelling Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VROM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
V&W	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
WML	Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag

De bijlagen 2 t/m 6 kunnen op www.arbeidsinspectie.nl worden geraadpleegd (type in het zoekvenster: 'jaarverslag arbeidsinspectie 2010')

Bijlage 2

Werkterrein, taken, bevoegdheden en missie

Werkterrein en taken

De Arbeidsinspectie opereert op de volgende beleidsterreinen:

- arbeidsomstandigheden
- arbeidsvoorwaarden
- arbeidsmarkt
- major hazard control

Het wettelijk kader waarbinnen de Arbeidsinspectie opereert wordt gevormd door:

- Arbowet
- Arbeidstijdenwet
- Wet arbeid vreemdelingen
- Wet Minimumloon en minimumvakantiebijslag
- Besluit Risico's Zware Ongevallen
- Kernenergiewet
- Bestrijdingsmiddelenwet
- Warenwet

De belangrijkste (actieve, reactieve en uitvoerende) activiteiten van de Arbeidsinspectie in het kader van deze beleidsterreinen en taken in 2010 waren:

- inspecties toezicht, handhaving en monitoring via inspecties
- (o.a. Arbowet, Besluit Risico Zware Ongevallen, Arbeidstijdenwet, Wet arbeid vreemdelingen en de Wet Minimumloon en minimumvakantiebijslag)
- beoordeling van arbeidsveiligheidsrapporten (MHC/ Seveso 2)
- onderzoek van klachten van werknemers over arbeidsomstandigheden of minimumloon
- onderzoek van meldingen van ernstige arbeidsongevallen
- onderzoek meldingen van mogelijke illegale tewerkstelling
- onderzoek op verzoek Europese collega-toezichthouders bij grensoverschrijdend werken;
- behandeling van aanvragen van vergunningen, ontheffingen en vrijstellingen in het kader van Arbowet en Arbeidstijdenwet;
- het uitvoeren van risicoanalyses, monitoring en het genereren van beleidsinformatie;
- handhaafbaarheids- en uitvoerbaarheidstoets op nieuwe wet- en regelgeving;
- het beoordelen van boeterapporten en het opstellen en uitvoeren van boetebeschikkingen.

Handhaving

Conform haar missie richt de Arbeidsinspectie zich vooral op de branches en bedrijven met hoge risico's en lage naleving. De Arbeidsinspectie hanteert de volgende bestuurlijke en strafrechtelijke handhavingsinstrumenten:

- de stimuleringsbrief
- de waarschuwing
- de eis tot naleving van de wet
- stilleggen van het werk
- het boeterapport (in bestuursrechtelijke zin)
- het proces-verbaal (in strafrechtelijke zin)
- de last onder dwangsom (van kracht sinds 2007)

Bevoegdheden

Bij de uitvoerende activiteiten heeft de Arbeidsinspectie begrensde beleids- en bewegingsvrijheid. De criteria hiervoor zijn in regelgeving en instructies vastgelegd. Hieronder het overzicht van documenten waarin de bevoegdheden en gedragsregels van de (medewerkers van de) Arbeidsinspectie zijn vastgelegd:

- Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar Arbeidsinspectie
- Aanwijzingsregeling en Wijziging Aanwijzingsregeling toezichthoudende ambtenaren en ambtenaren met specifieke uitvoeringstaken van SZW-wetgeving
- Bevoegdheden van inspecteurs bij het binnentreden van woningen
- Gedragscode Arbeidsinspectie
- Organisatie-, mandaat- en volmachtbesluit Arbeidsinspectie 2007
- Aanwijzingsregeling boeteoplegger SZW-wetgeving 2004

Zie voor deze documenten: [www.arbeidsinspectie.nl /Wetgeving & handhaving/Bevoegdheden](http://www.arbeidsinspectie.nl/Wetgeving%20&%20handhaving/Bevoegdheden).

Omvangrijk en complex werkerterrein en begrensde capaciteit

De Arbeidsinspectie opereert in een complex en omvangrijk werkveld waar ze te maken heeft met een groot aantal wettelijke bepalingen. Het merendeel van die bepalingen is gebaseerd op Europese richtlijnen voor veiligheid en gezondheid op het werk of is een uitvloeisel van Europese marktorderingprincipes, waaronder vrij verkeer van werknemers en diensten. Nederland telde in december 2007 ongeveer 580.000 geregistreerde bedrijven (met twee of meer werknemers) met in totaal meer dan 7 miljoen werknemers. Daarnaast telt ons land enkele duizenden (semi-)overheidsinstanties. Vrijwel al deze bedrijven en instanties behoren tot het (toezichts)domein van de Arbeidsinspectie. Dit impliceert dat de Arbeidsinspectie - gelet op de begrensde capaciteit - gemiddeld over het totaal aan bedrijven en instellingen slechts een relatief lage inspectiefrequentie kan bereiken. Door gebruik te maken van risicoanalyses wordt de inspectiecapaciteit zo veel mogelijk ingezet waar de grootste risico's en misstanden worden verwacht.

De Arbeidsinspectie maakt gebruik van de dynamiserende (uitstralende) effecten van de inspectieprojecten, onder andere het genereren van media-aandacht en voor- en naoverleg met de geïnspecteerde branche. Hierdoor worden ook niet-geïnspecteerde bedrijven binnen een branche gestimuleerd om maatregelen te nemen die de naleving van de arbeidsbeschermende wetten op een hoger plan brengen. Daarnaast vergroot de Arbeidsinspectie de trefkans bij bedrijven met mogelijke misstanden door klachten, tips en ongevalmeldingen te onderzoeken.

Missie

In 2007 is de missie van de Arbeidsinspectie als volgt verwoord:

De Arbeidsinspectie bevordert door middel van overleg, handhavingscommunicatie, toezicht en handhavingsinterventies de naleving van de wet op het gebied van veiligheid en gezondheid op het werk en bestrijdt illegale tewerkstelling en oneerlijke concurrentie op arbeidsvoorwaarden.

Daarbij wordt prioriteit gegeven aan de aanpak van ernstige schending van de wet. De wijze waarop in afzonderlijke sectoren en bedrijven invulling wordt gegeven aan de eigen verantwoordelijkheid speelt mee in de aanpak: 'hard waar het moet en zacht waar het kan'.

De Arbeidsinspectie levert relevante informatie over de naleving op deze terreinen en draagt daarmee bij aan inzicht in de werking en vergroting van de effectiviteit van het overheidsbeleid.

In de Meerjarenstrategie Arbeidsinspectie 2008-2011, die in 2007 is opgesteld en die de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid naar de Tweede Kamer heeft gestuurd, is een meer uitgebreide weergave opgenomen van de visie die de Arbeidsinspectie heeft op het werkerterrein waarin ze opereert, de positie die daarbij moet worden ingenomen, de doelen die moeten worden nagestreefd en de strategie, die daarbij moet worden gevolgd.

De meerjarenstrategie is te vinden op www.arbeidsinspectie.nl.

Bijlage 3

Aantal bedrijfsvestigingen in het bestand van de Arbeidsinspectie op 31-12-2009 naar aantal werknemers

	1 t/m 9	10 t/m 99	100 en meer	Totaal
Onbekend	459	421	115	995
Landbouw, bosbouw en visserij	41.062	3.146	51	44.259
Winning van delfstoffen	142	68	16	226
Industrie	20.496	10.704	1.538	32.738
Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht	269	70	51	390
Winning en distributie van water; afval- en afvalwater-beheer en sanering	764	497	75	1.336
Bouwnijverheid	32.658	9.103	479	42.240
Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	122.959	24.067	1.179	148.205
Vervoer en opslag	14.542	4.883	592	20.017
Logies-, maaltijd- en drankverstreking	30.243	7.474	153	37.870
Informatie en communicatie	16.890	2.953	289	20.132
Financiële instellingen	36.102	5.406	530	42.038
Verhuur van en handel in onroerend goed	9.537	1.315	107	10.959
Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	57.727	9.357	602	67.686
Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	21.588	5.510	678	27.776
Openbaar bestuur, overheids-diensten en verplichte sociale verzekeringen	488	2.104	984	3.576
Onderwijs	8.230	4.342	576	13.148
Gezondheids- en welzijnszorg	29.169	6.426	1.246	36.841
Cultuur, sport en recreatie	16.206	2.603	146	18.955
Overige dienstverlening	21.542	2.414	167	24.123
Totaal	481.073	102.863	9.574	593.510

Bijlage 4

Resultaten inspectieprojecten en sectoraanpak

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Bouwnijverheid	<p>Doorlopend inspectieprogramma op bouwlocaties dat zich richt op majeure risico's en de B&U, GWW en Afbouw- & Onderhoudsector: valgevaar, fysieke belasting, gevaarlijke stoffen en lawaai. Daarnaast was er aandacht voor de bouwprocesbepalingen uit het Arbobesluit die de samenwerking op de bouwplaats regelen. Binnen dit inspectieprogramma zijn twee bouwacties uitgevoerd. Deze bouwacties waren gericht op bouwliften en toegangswegen en verlichting.</p> <p>In 2010 is een project uitgevoerd bij woningbouwcorporaties als opdrachtgever. Dit project loopt door in 2011. Tijdens het project is bij de inspecties met name gelet op de rol van de opdrachtgever in de ontwerpfase. Wanneer zij geen rekening hebben gehouden met de arbeidsomstandigheden in de uitvoerende fase zijn ze daarop aangesproken. In de uitvoering waren de belangrijkste risico's fysieke overbelasting en valgevaar.</p> <p>In 2010 is een project uitgevoerd bij betonbekistingen. Inspecties op locatie gaven een belangrijke impuls aan verbetering van arbeidsomstandigheden bij het werken met bekistingen. Met name ook door toezicht op het daadwerkelijk volgen van montagevoorschriften in relatie tot veilig en gezond werken. Daarnaast was aandacht voor meer toezicht bij hoofdaannemers bij de beste keuzen over de in te zetten bekistingconstructies.</p>
Bouwmaterialenindustrie	<p>Het <i>Meerjarenprogramma Bouwmaterialen (2009 - 2014)</i> geeft specifieke aandacht aan verbetering van de arbeidsomstandigheden binnen de te onderscheiden subsectoren. Risico's zijn machine- en transportveiligheid, fysieke belasting, gevaarlijke stoffen, schadelijk geluid en veilige inrichting van de arbeidsplaats. In 2010 is gedurende het gehele jaar geïnspecteerd in alle deelsectoren. In totaal bij 300 bedrijfsvestigingen. In de keramische (proces)industrie, de glasindustrie en de natuursteensector stonden de inspectieonderwerpen algemene en machineveiligheid en fysieke belasting centraal. In de betonmortel- en betonproductenindustrie is gecontroleerd op de arbeidsrisico's gevaarlijke stoffen (DME en kwartsstof) en schadelijk geluid. Bijzondere (inspectie)aandacht blijft de komende jaren vooral noodzakelijk voor de betonindustrie en de keramische (proces)industrie. In 2010 is overleg gestart met de werkgeversorganisatie (VKO) in de keramiek over fysieke overbelasting bij het handmatig (om)pallettiseren van straatbakstenen. Met de werkgeversorganisatie in de betonmortelindustrie (VOBN) wordt gesproken over reductie van DME-emissie door bobcats in scheepuimen.</p>
Hout-, timmer- en meubelindustrie	<p><i>Houtvezelbedrijven</i></p> <p>In de periode 2005-2009 hebben zich een reeks van branden en explosies voorgedaan bij bedrijven die houtvezels, het restafval van timmer- en meubelfabrieken, verwerken. Daarop zijn in 2010 de houtvezelbedrijven geïnspecteerd. Bij de inspecties bleek dat de bedrijven wel technische maatregelen hadden genomen om het directe gevaar van brand of explosie te voorkomen. Maar een structurele beoordeling van het brand- en explosiegevaar en de vastlegging ervan in een explosieveiligheidsdocument ontbrak in de meeste gevallen.</p> <p><i>Hout-, timmer- en meubelindustrie</i></p> <p>Eind 2010 en begin 2011 wordt geïnspecteerd in bedrijven waar bij de inspecties in 2009 veel of ernstige overtredingen op het gebied van machineveiligheid en kankerverwekkend houtstof werden geconstateerd. De inspecties maken deel uit van een branchebrede aanpak waaraan ook sociale partners bijdragen. Zij zorgen via voorlichtende activiteiten dat bedrijven bewuster met de risico's omgaan en maatregelen treffen. De resultaten van de inspecties zijn in 2011 beschikbaar.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Agrarische sectoren	<p>In de agrarische sectoren zijn 73.000 bedrijven actief, met in totaal 280.000 werkenden. Het gaat daarbij om 153.000 zelfstandigen/gezinsleden en 127.000 werknemers. Machineveiligheid, inrichting van de arbeidsplaats, fysieke belasting en werken met gevaarlijke stoffen vormen de belangrijkste risico's.</p> <p>Belangrijke inzet van de Arbeidsinspectie in 2010 was vermindering van het grote aantal ongevallen in de agrarische sectoren. Veel van deze ongevallen gebeuren bij het werken met machines. Dit was aanleiding voor een inspectieproject met als focus machineveiligheid in de landbouw. De inspecties waren gericht op bezoeken van locaties in het terrein, omdat verwacht werd dat de kans op overtreding van de arboregelgeving daar relatief groot is onder invloed van tijdsdruk en de noodzaak tot improviseren. Er werden echter weinig ernstige tekortkomingen geconstateerd. Gedragsaspecten spelen waarschijnlijk ook in de agrarische sectoren een grote rol als oorzaak van ongevallen. Mogelijk zijn tekortkomingen aan machines daaraan zelfs ondergeschikt. In enkele gevallen gaven geconstateerde tekortkomingen aanleiding tot actie in het kader van het programma <i>Markttoezicht</i>.</p> <p>De activiteiten van de Arbeidsinspectie in de agrarische sectoren vonden plaats in afstemming met de nVWA (voorheen AID). Met de nVWA is overlegd over gemelde arboknelpunten door hun controleurs.</p> <p>In het voorjaar verscheen een branchebrochure voor de deelsector Glastuinbouw. De brochure gaat onder andere in op het controversiële onderwerp blootstelling van kinderen aan residuen van gewasbeschermingsmiddelen. Van oudsher hebben veel kinderen jonger dan zestien jaar bijbaantjes in de glastuinbouw. Op grond van de nadere regeling kinderarbeid mogen kinderen in deze leeftijdscategorie niet werken in of met gewassen die korter dan twee weken tevoren zijn behandeld met gewasbeschermingsmiddelen. De sector wil daar niet aan, ondanks het feit dat het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) de Arbeidsinspectie ondersteunt in het handhavingsbeleid op dit punt.</p> <p>Overleg met de bloembollensector en mechanische loonbedrijven over veilig werken met strodek machines zal naar verwachting in 2011 leiden tot bindende afspraken die zullen worden opgenomen in de betreffende arbocatalogi. Met Stigas, het arbokennis- en dienstverleningsplatform voor de agrarische sectoren, zijn samenwerkingsafspraken gemaakt voor communicatieactiviteiten in 2011.</p>
Aardolie, Chemie, Kunststof en Rubber (ACKR)	<p>Belangrijkste risico's zijn (acuut) gevaarlijke stoffen, schadelijk geluid, algemene veiligheid werkplekken, machineveiligheid en fysieke belasting.</p> <p>Het project <i>Chemie in beeld</i> is in 2008 in de chemische sector gestart en is in 2009 en 2010 voortgezet. Het doel van dit project is een breed beeld te krijgen van de processen, risico's en naleving in de sector ACKR en deze naleving te verbeteren door handhaving. Uit de tussenrapportage van dit project (januari 2010) blijkt dat het veilig en gezond werken met chemische stoffen nog steeds een aandachtspunt is in deze sector. Het is in deze sector, waar vaak veel diverse soorten chemische stoffen worden gebruikt, niet altijd even gemakkelijk om de blootstelling te bepalen, de juiste grenswaarden vast te stellen en de juiste maatregelen te nemen om gezond met deze chemische stoffen te werken. De naleving blijft achter en zal moeten verbeteren. Dit is met de branche besproken en zal de komende jaren hoog op de agenda blijven staan.</p> <p>Naar aanleiding van de resultaten van het project <i>Chemie in Beeld</i> is in 2010 een start gemaakt met een verdiepingsproject dat gericht is op het onderwerp Blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Dit project zal een combinatie zijn van compliance assistance en handhaving.</p> <p>In de chemische sector moeten een groot aantal bedrijven voldoen aan de Brzo-regelgeving. Bij het toezicht op deze Brzo-bedrijven richt men zich voornamelijk op (externe) veiligheid en het veiligheidsbeheersysteem. Uit het project <i>Chemie in Beeld</i> is ook gebleken dat bij deze bedrijven de focus minder ligt op arbeidsomstandigheden. Het MT heeft daarom beslist dat het toezicht op arbeidsomstandigheden geïntegreerd gaat worden in Brzo/ARIE-toezicht.</p> <p>Ook is in hetzelfde project <i>Chemie in Beeld</i> vastgesteld dat het toezicht op het onderwerp Procesveiligheid beter ingevuld moet worden bij de zogenoemde niet-Brzo-bedrijven. Gebleken is dat bij niet-Brzo-bedrijven (reguliere Arbo-bedrijven) risicovolle situaties kunnen optreden bij het werken met gevaarlijke stoffen. Door invulling te geven aan het toezicht op procesveiligheid wordt aandacht besteed aan het voorkomen van ongevallen.</p> <p>Met betrekking tot machineveiligheid (knel-, snij- en pletgevaar) is gebleken dat in sommige subsectoren van ACKR (zeepfabrikanten, verf- en kunststofindustrie, farmaceutische industrie, rubber- en kunststofindustrie) relatief veel onveilige (oude) machines staan.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Metaal	<p>Machineveiligheid, gevaarlijke stoffen, lasrook, fysieke belasting en schadelijk geluid zijn de grootste risico's. In deze sector zijn in 2010 2 inspectieprojecten uitgevoerd. De machine- en apparatenindustrie en de groothandels metaal waar ook productiewerkzaamheden plaatsvinden zijn geïnspecteerd op de blootstelling aan lasrook en machineveiligheid. Voor lasrook sloot het project aan bij de getoetste arbocatalogus.</p> <p>De sociale partners in deze sector zijn zeer actief bezig met het verbeteren van de arbeidsomstandigheden. Er zijn al 3 arbocatalogi positief getoetst (ook op vluchtige organische stoffen) en de sector werkt hard aan nieuwe arbocatalogi over bijvoorbeeld machineveiligheid en fysieke belasting. Er is in 2010 veel discussie geweest met de sector over de juiste invulling van de arbocatalogus machineveiligheid.</p> <p>De sector is begonnen met een cultuurcampagne. Hiermee wordt geprobeerd de houding van werkgevers en werknemers te verbeteren zodat veilig en gezond werken in de metaalsector een heel gewone zaak wordt.</p>
Vervoer	<p>In de verschillende domeinen van de sector vervoer komen de arborisico's; aanrijd- en valgevaar, fysieke belasting, werkdruk, agressie en geweld en blootstelling aan dieselmotoren emissie prominent naar voren.</p> <p>Voor de domeinen, Vervoer over de weg, Vervoer via de lucht, Vervoer over water (binnenvaart en havens), zijn in het kader van de samenwerkende overheid front offices ingericht. Binnen de sector vervoer is de Inspectie Verkeer en Waterstaat (IVW) trekker/regievoerder. De Arbeidsinspectie neemt deel aan overleggen binnen de front offices. Voor het vervoer over de weg is op januari 2010 de inspectietaak op Arbeidstijdenbesluit Vervoer (ATBv) voor de eigen vervoerders overgedragen. Deze overdracht draagt bij aan vermindering van de toezichtslast voor bedrijven in deze sector. Inspecties bij opslag- en distributiebedrijven die werken met heftrucks moeten zorgen voor vermindering van het aantal ongevallen en de inrichting van een veilige werkplek.</p> <p>Het inspectieproject bij vliegtuigonderhoudsbedrijven heeft bijgedragen aan inzicht op arborisico's bij deze branche, die de Arbeidsinspectie nog niet eerder actief bezocht. Handhaving werd ingezet op de risico's: blootstelling gevaarlijke stoffen, inrichting van de arbeidsplaats, onveilig gebruik van arbeidsmiddelen en fysieke belasting.</p> <p>In het openbaar vervoer werd voor de 2e keer na 2006 geïnspecteerd op agressie en geweld. Deze keer lag de nadruk op getroffen maatregelen en werden speerpunten vanuit het programma <i>Veilige publieke taak</i> bij de beoordeling meegewogen.</p> <p>De Arbeidsinspectie heeft de arbocatalogi voor de branches binnenvaart en vertikaal transport getoetst en akkoord bevonden.</p>
Mobiliteitssector (garages)	<p>De belangrijkste arbeidsrisico's in garages en aanverwante bedrijven zijn fysieke belasting, veilige werkplek en machines, werken met oplosmiddelen (autoschadeherstelbedrijven) en dieselmotorenemissie. De sector mobiliteit omvat de bedrijven voor verkoop en onderhoud van voertuigen en tweewielers, tankstations, banden- en wielenbedrijven en schadeherstelbedrijven.</p> <p>De sector kent circa 37.000 bedrijven waarin totaal ongeveer 115.000 werknemers actief zijn. In 2010 zijn er twee inspectieverslagen verschenen van inspectieprojecten die eind 2009 zijn afgesloten garagebedrijven en autowas- en autopoetsbedrijven. Bij de inspecties in autowas- en autopoetsbedrijven bleek het kennisniveau over arbeidsomstandigheden in met name autopoetsbedrijven erg laag te zijn. De aansluiting bij brancheorganisaties was gering en het verloop in bedrijven enorm. Daarom heeft de Arbeidsinspectie in samenwerking met de directie AMF gewerkt aan een flyer met de belangrijkste arbo- en Wav-aandachtspunten voor bedrijven.</p> <p>Deze zal begin 2011 worden verstuurd aan alle autopoetsbedrijven die bekend zijn bij de Arbeidsinspectie.</p> <p>De inspecties in garagebedrijven laten zien dat er daar nog te weinig aandacht is voor veilig werken. Vooral het onderhoud en eventuele keuring van machines en andere arbeidsmiddelen schoot te kort. Wel was in de loop van het jaar te merken dat meer garagehouders op de hoogte waren van het bestaan van de arbocatalogus van de branche. Steeds meer garages waren in het bezit van de voorgeschreven tijdelijke opzetroefilters voor dieselmotorvoertuigen die met draaiende motoren binnen worden gereden.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Gezondheidszorg	<p>In de sectoraanpak zijn als belangrijkste arborisico's opgenomen: werkdruk en werkstress, werktijden, agressie, fysieke belasting, biologische agentia en brandveiligheid.</p> <p>Wat de samenwerking met andere inspectiediensten betreft is er voor de ziekenhuizen het Front-Office Ziekenhuizen, waarvan IGZ de trekker is. Hierin werken de VROM-Inspectie, de Arbeidsinspectie, IGZ, de nVWA en de IVW samen. Ook de Inspectie jeugdzorg werkt samen met de andere inspectiediensten. Vanuit de gezamenlijke inspectiediensten met VROM, IGZ en IJZ is er ook een onderzoek brandveiligheid in zorginstellingen gestart.</p> <p>In samenwerking met de IvhO en GGD-Nederland werd in het kader van samenwerkende inspectiediensten (IvhO, Arbeidsinspectie) afgesproken dat er in de kinderopvang eerst een signalerend onderzoek zou plaatsvinden, uitgevoerd door GGD-Nederland.</p> <p>Inspecteurs van GGD-Nederland komen zeer frequent bij de kinderopvangorganisaties en kunnen dus naast hun reguliere werkzaamheden, in beperkte mate, goed inventariseren voor andere inspectiediensten. De uitvoering ligt bij 5 GGD-Instellingen, bij zo'n 50 kinderdagverblijven, zo veel mogelijk verdeeld over heel Nederland. Zo worden kinderdagverblijven niet door 2 maar door 1 toezichthouder bezocht, met als resultaat beperking van de toezichtlast.</p> <p>In de tweede helft van 2010 is de rapportage facilitaire diensten verschenen. Hiermee zijn de arbeidsomstandigheden van de werknemers in de technische diensten, keuken, schoonmaak en wasserij en linnenafdeling in beeld gebracht. Naar aanleiding van de rapportages arts-assistenten en ambulancediensten (2009) zijn in deze sectoren vervolgininspecties gestart begin 2010. Ook wordt de voortgang van het plan van aanpak van de ziekenhuizen om te komen tot een 48-urige werkweek voor arts-assistenten in 2011 gemonitord.</p> <p>In het kader van het programma <i>Agressie tegen werknemers met een publieke taak</i> is de Arbeidsinspectie een project gestart in de sector zorg en welzijn. Daarin worden de subsectoren geïnspecteerd die veel te maken hebben met agressie en geweld. Daarbij is speciaal aandacht besteed aan situaties waar werknemers te maken hebben met agressie van cliënten door hun stoornis of gedrag. Voor deze cliënten geldt een zorgplicht omdat ze juist in die instellingen geplaatst zijn. Dat neemt echter niet weg dat de werkgever juist daarom goede voorzieningen moet treffen die de werknemers beschermen tegen deze vorm van agressie. Een goede risicotaxatie, duidelijke gedragsregels en een goede cliëntinterventie kunnen veel agressie-incidenten voorkomen.</p> <p>Voor de sectoren ziekenhuizen, academische ziekenhuizen, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg, thuiszorg, verpleging en verzorging, apothekers, huisartsen, huisartsenposten jeugdzorg, kinderopvang, welzijn en maatschappelijke dienstverlening zijn de arbocatalogi beschikbaar. De arbocatalogi worden regelmatig aangevuld met nieuwe onderwerpen zoals BHV en biologische agentia.</p>
Sociale Werkvoorziening	<p>In de sector van de Sociale Werkvoorziening zijn ongeveer 100.000 werknemers werkzaam. Gevaarlijke stoffen, psychosociale arbeidsbelasting, fysieke belasting, machineveiligheid en geluid zijn de belangrijkste arborisico's. Naar aanleiding van de resultaten van het arboconvenant, de resultaten van inspectierondes naar toezicht en machineveiligheid en de noodzaak om in deze sector aan kwetsbare werknemers een veilige werkplek te bieden, is in 2010 een sectoraanpak voltooid. Deze sectoraanpak voorziet in een structurele benadering van de sector om de naleving van de Arbowet te bevorderen. In 2010 is gestart met de voorbereiding van inspecties naar prioritaire arborisico's en voorlichting naar gemeentebesturen over de arborisico's.</p> <p>Het A&O fonds voor de Sociale Werkvoorziening heeft initiatieven ontplooid om het (hoge) ziekteverzuim te bestrijden en voorlichting te geven over de aanpak van risico's als ongewenst gedrag, machineveiligheid en fysieke belasting. De arbocatalogi over psychosociale arbeidsbelasting, agressie en geweld, geluid en fysieke belasting zijn goedgekeurd.</p>
Schoonmaak	<p>Belangrijke arbeidsrisico's zijn fysieke overbelasting, blootstelling aan gevaarlijke stoffen en machineveiligheid. Klachten aan het bewegingsstelsel is dan ook één van de meest voorkomende uitvalsoorzaken. In 2010 is geen specifiek inspectieproject uitgevoerd in de schoonmaaksector.</p> <p>Het schoonmaken van treinen is erg zwaar werk. De Arbeidsinspectie voert daarom al een aantal jaren, in afstemming met sociale partners, Prorail en Nedtrain gesprekken over het terugdringen van fysieke overbelasting. In 2009 en 2010 zijn structurele aanpassingen gedaan aan de rangeerterreinen. Deze aanpassingen zullen in 2011 worden voortgezet. De schoonmaak- en glazenwassersbranche heeft sinds 2008 een positief getoetste arbocatalogus, de industriële reiniging heeft sinds 2009 een positief getoetste arbocatalogus.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Voedings- en genotmiddelenindustrie	<p>Bij inspecties in de visverwerkende industrie en de visgroothandel is geconstateerd dat gevaarveroorzakende delen van machines vaak onvoldoende waren afgeschermd. Hierdoor liepen mensen tijdens hun dagelijkse werkzaamheden risico op ernstige en blijvende verwondingen aan handen en vingers. Ook tilden werknemers nog te vaak handmatig zware bakken met vis. Rugklachten en voortijdige uitval uit het arbeidsproces kunnen hiervan het gevolg zijn. Sociale partners in de branche hebben aangegeven werk te maken van de onveilige en fysiek zware arbeidsomstandigheden. Hun arbocatalogus gaat meer aandacht schenken aan deze problematiek en met een publiciteitscampagne bedrijven hierover informeren.</p>
Openbaar bestuur	<p>Psychosociale arbeidsbelasting (agressie en geweld, ongewenst gedrag zoals pesten en seksuele intimidatie, werkdruk), werktijden, fysieke belasting en een ondeugdelijke inrichting van de arbeidsplaats zijn de belangrijkste risico's. In het openbaar bestuur zijn 291.200 werknemers werkzaam. Tot het openbaar bestuur horen de dertien departementen van het Rijk, twaalf provincies, 26 waterschappen en 431 gemeenten met aanverwante uitvoerende organisaties. In 2010 is de Arbeidsinspectie gestart met de ontwikkeling van een programma om agressie en geweld tegen te gaan. Het programma komt tot stand afstemming met het project <i>Veilige Publieke Taak</i> van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het programma is vooral gericht op sectoren in het openbaar bestuur. In 2010 verscheen het verslag van de inspecties bij politiekorpsen. Het merendeel van de geselecteerde politiekorpsen lukt het ook na herhaalde inspecties en prestatieafspraken met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties nog steeds niet om de Arbeidstijdenwet voldoende na te leven. Ook de omgang met agressie en geweld stond bij de politiekorpsen onvoldoende op de agenda. De inspecties laten zien dat de korpsen nog te weinig maatregelen nemen om hun medewerkers te informeren over de risico's en maatregelen. Inspecties zijn uitgevoerd bij de Gemeentelijke Sociale Diensten, het UWV en baliepersoneel van gemeenten (agressie en geweld), samen met drie andere rijksinspecties bij justitiële inrichtingen (brandveiligheid) en bij de Brandweer (instortings- en explosiegevaar, ademluchttoestellen en agressie en geweld). Van de vakorganisaties die betrokken zijn bij de Brandweer is een klacht ontvangen over het functioneren van het communicatiemiddel C2000. Het onderzoek naar de klacht is ook betrokken bij de inspecties in 2010. De A&O fondsen van de gemeenten, waterschappen, provincies en het rijk hebben initiatieven ontplooid om via onderzoek en voorlichting de situatie rondom arbeidsomstandigheden te verbeteren. In 2010 zijn bij de inspectie arbocatalogi ingediend en goedgekeurd van het Rijk, provincies, gemeenten en politie.</p>
Onderwijs	<p>Werkdruk, agressie en geweld, fysieke belasting, beeldschermwerk, ondeugdelijke inrichting arbeidsomgeving, machineveiligheid en gevaarlijke stoffen zijn belangrijke arborisico's. Gedurende het schooljaar 2009/2010 voerde de Arbeidsinspectie inspecties uit op 225 scholen in het Voortgezet Speciaal Onderwijs (vso) met als onderwerpen algemene veiligheid en fysieke belasting. Bij circa 9 van de 10 scholen bleken één of meerdere overtredingen te zijn geconstateerd. Problemen deden zich vooral voor op het gebied van het nemen van concrete maatregelen om de risico's machineveiligheid in praktijklokalen te beperken. De naleving van regels voor fysieke belasting was redelijk te noemen. De resultaten zijn besproken met de verschillende partijen, zoals PO Raad, WEC Raad, Inspectie van het Onderwijs en ministerie van OCW. De betrokken partijen hebben afspraken gemaakt om een goede aanpak van de veiligheidsaspecten in het (v)so te bewerkstelligen. In 2010 is ook een inspectieproject uitgevoerd in de praktijklokalen van het Voortgezet Onderwijs (vo) en Middelbaar Beroepsonderwijs (mbo) bij zogenoemde achterblijvers van scholen uit het eerder uitgevoerde inspectieproject in het vo en mbo. Uit de resultaten blijkt dat er ten aanzien van de onderwerpen veiligheid en gevaarlijke stoffen in praktijklokalen in het vo en mbo een verbetering is geconstateerd, vergeleken met het eerder uitgevoerde projecten. Maar de naleving is nog steeds laag. Mede naar aanleiding van overleg en de inspecties in praktijklokalen van de Arbeidsinspectie hebben het ministerie van OCW, de VO Raad, de Arbo-VO, Platforms VMBO en de Mbo Raad verdere stappen gezet om de zorg voor een gezonde en veilige werkplek voor leraren en leerlingen beter te borgen.</p>

Sector	Belangrijkste thema's en activiteiten
Horeca/Recreatie	<p>Fysieke belasting, schadelijk geluid, agressie en geweld, werkdruk, gevaarlijke stoffen, drukapparatuur, arbeid door jongeren en gevaarlijke werkplekken zijn hier de belangrijkste risico's.</p> <p>Zowel de sector horeca als de sector recreatie is in het bezit van een arbocatalogus. De arbocatalogus van de sector recreatie is met betrekking tot het onderwerp agressie en geweld herzien. Binnen het programma <i>Vernieuwing toezicht</i> werken de rijksinspecties nVWA, Arbeidsinspectie en VI met elkaar samen. Daarnaast heeft de Arbeidsinspectie ook in 2010 haar toezicht op de arbeidsomstandigheden in de horeca en recreatie overgedragen aan de nVWA. nVWA-controleurs hebben in 2010 het werk van kinderen en jeugdigen in bijbanen en vakantiewerk geïnspecteerd.</p> <p>De inspecties met betrekking tot blootstelling aan schadelijk geluid in discotheken zijn in 2010 afgerond. Bij het merendeel van de discotheken ontbraken structurele maatregelen voor aanpak van geluidsbelastingen droeg het personeel geen gehoorbescherming.</p>
Papier-, Karton en Grafische verwerking	<p>Werken met machines, intern transport, inrichting van de werkomgeving, gevaarlijke stoffen, fysieke belasting en schadelijk geluid vormen de belangrijkste risico's.</p> <p>In de papier- en kartonindustrie vormen drie brancheverenigingen (Koninklijke Kartoflex, VG en Koninklijke VNP) met werknemersverenigingen (FNV Bondgenoten, FNV Kiem, CNV BedrijvenBond en De Unie) Het Verbond Papier en Karton. Zij werken samen aan de verbetering van arbeidsomstandigheden. Het Verbond Papier en Karton heeft in 2010 de voor de branche belangrijke arbeidsrisico's, waaronder schadelijk geluid, heatstress, fysieke belasting en machineveiligheid, verder uitgewerkt in een arbocatalogus. Daarnaast heeft de papier- en kartonsector in 2010 het horizontaal toezicht verder vormgegeven. Dit betekent dat auditteams bedrijven doorlichten om daarmee pro-actief knelpunten op het gebied van veiligheid te kunnen signaleren en daar waar mogelijk bij te sturen.</p> <p>De grafische bedrijfstak beschikt sinds 2009 over een goedgekeurde arbocatalogus die bestaat uit de arborisico's: geluid op de werkplek, gevaarlijke stoffen, oplosmiddelenreductie in de offset. In 2010 zijn hieraan de onderwerpen machineveiligheid en werkdruk toegevoegd. Van maart 2010 tot en met december 2010 zijn inspecties uitgevoerd in grafische bedrijven. Hierbij zijn ongeveer 750 bedrijven geïnspecteerd op machineveiligheid en de blootstelling aan gevaarlijke stoffen.</p>
Afval en milieudienstverlening	<p>In de afvalsector zijn vrijwel alle denkbare arborisico's te onderkennen zoals knel- en pletgevaar, machineveiligheid, aanrijdgevaar, valgevaar, blootstelling aan lawaai, blootstelling aan gevaarlijke stoffen, biologische agentia en fysieke belasting. De aanwezigheid van deze risico's is gekoppeld aan de soorten afvalstromen en processen. Vaak gaat het om meervoudige belastende risico's waaraan de werknemers in de afvalsector worden blootgesteld.</p> <p>In 2010 is een inspectieproject gestart in de deelsector afvalrecycling. Doel is om de naleving van de Arbowet op het gebied van gevaarlijke stoffen en veiligheid in bedrijven die zich bezighouden met de recycling van bouw- en sloofafval te verhogen. Dit project wordt in 2011 afgerond.</p> <p>Daarnaast zijn er in 2010 een aantal verkennende inspecties met als onderwerp gevaarlijke stoffen uitgevoerd bij bedrijven die verontreinigde grond verwerken. Dit als voorbereiding op het inspectieproject bij verwerkingsbedrijven verontreinigde grond dat start in 2011.</p>

Bijlage 5

Aantallen bedrijven dat maatregelen heeft genomen tegen risico's (als percentage van de bedrijven met betreffend risico)

sector	beeldschermwerk	ongewenste omgangsvormen	psychosociale arbeidsbelasting (werkdruk)	asbest	kankerverwekkende stoffen	reproductietoxische stoffen	ATEX	biologische agentia	gevaarlijke stoffen	tillen of dragen	duwen of trekken	ongunstige of statische houding	repeterende bewegingen (KANS)	geluid	werken op hoogte	machineveiligheid	besloten ruimten
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
ACKR	98,7	100,0	97,0	-	92,6	87,2	97,0	100,0	95,5	92,4	96,7	96,8	97,5	100,0	95,5	91,9	100,0
afval en milieud.verl.	94,7	100,0	100,0	85,2	86,9	100,0	91,1	73,8	60,0	64,1	100,0	19,2	100,0	100,0	60,0	85,5	100,0
agrarische sector	84,4	100,0	91,3	100,0	36,8	83,6	78,4	69,4	74,4	91,1	89,8	81,6	81,9	100,0	74,4	80,0	-
bouw	80,2	98,4	95,6	59,6	84,6	79,6	91,8	50,3	94,3	86,7	86,0	79,4	59,1	100,0	94,3	68,6	89,9
bouwmaterialen	100,0	-	75,3	-	100,0	100,0	100,0	-	80,6	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	80,6	100,0	100,0
detailhandel	82,6	98,0	98,5	-	-	65,3	-	97,8	91,3	72,1	80,4	73,6	100,0	90,9	91,3	58,7	-
gezondheidszorg	94,9	99,5	96,4	100,0	96,8	91,8	100,0	93,4	36,1	94,5	83,6	93,0	100,0	87,6	36,1	39,0	100,0
horeca en recreatie	87,7	100,0	98,7	-	-	76,4	100,0	100,0	74,7	76,4	89,6	95,5	96,7	68,4	74,7	81,2	60,1
hout en meubel	87,7	100,0	100,0	-	68,2	96,2	68,4	100,0	72,5	100,0	100,0	100,0	96,4	100,0	72,5	67,7	-
metaal	91,5	95,7	94,3	82,1	69,9	81,5	84,6	68,6	81,1	97,6	86,4	85,1	59,2	100,0	81,1	83,9	82,3
mobiliteit	88,3	99,0	97,3	66,4	68,3	83,0	79,3	94,8	89,0	96,0	85,1	86,3	65,4	97,3	89,0	63,8	100,0
onderwijs	82,3	98,9	97,9	-	75,4	85,7	70,5	99,6	100,0	96,6	100,0	97,9	100,0	100,0	100,0	83,0	100,0
openbaar bestuur	98,1	97,5	96,8	71,9	78,4	92,3	100,0	90,7	96,1	100,0	95,5	89,7	79,1	100,0	96,1	80,1	100,0
papier+karton+drukkerijen	87,8	100,0	91,0	-	20,8	93,6	100,0	95,5	39,6	100,0	41,7	100,0	100,0	100,0	39,6	98,7	12,3
schoonmaak	100,0	41,9	100,0	-	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	87,9	100,0	100,0	100,0	100,0	27,5	100,0
sociale werkvoorziening	100,0	93,4	100,0	-	100,0	100,0	100,0	100,0	-	100,0	-	-	-	100,0	-	100,0	-
vervoer	82,7	99,3	83,2	100,0	81,5	76,8	100,0	46,3	100,0	93,9	97,1	98,7	95,0	100,0	100,0	70,9	97,8
voeding en genot	81,6	100,0	89,9	-	100,0	70,5	75,6	70,2	72,4	77,2	82,6	73,6	69,7	93,0	72,4	88,0	50,3
np ov.agrarische sect.	100,0	100,0	100,0	-	75,0	100,0	50,0	31,4	52,1	100,0	100,0	100,0	97,2	100,0	52,1	100,0	100,0
np ov.industrie	74,9	100,0	87,9	100,0	100,0	95,6	100,0	58,4	97,6	95,9	98,8	69,8	75,5	100,0	97,6	75,0	100,0
np groothandel	85,1	100,0	85,2	100,0	98,1	83,0	50,8	79,6	90,4	94,2	100,0	83,5	91,7	92,7	90,4	66,7	63,9
np inform.+communicatie	85,1	100,0	87,5	-	-	93,7	-	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	58,6	91,1
np financiële dienstverl.	86,3	95,6	99,5	-	100,0	100,0	-	47,1	100,0	100,0	97,7	97,2	74,3	93,9	100,0	91,1	100,0
np zakelijke dienstverl.	81,7	89,4	97,0	100,0	55,1	77,4	91,7	98,4	74,3	89,2	99,1	71,8	90,2	100,0	74,3	84,3	65,1
np overige dienstverl.	84,6	99,4	82,0	-	59,9	77,7	100,0	82,3	100,0	96,7	92,8	99,4	76,4	88,3	100,0	33,1	100,0
totaal	85,2	96,8	94,7	65,9	74,2	82,3	82,2	76,5	85,5	88,1	89,1	85,3	83,7	97,2	85,5	72,6	76,3

Bijlage 6

Summary

Labour Inspectorate in 2010 in key indicators

Labour Inspectorate Key indicators 2010	
Number of cases (=inspections + investigations)	18,541
• Active occupational health and safety inspections (Arbowet, ATW, EW, WaW)	2,111
• Accident investigations	1,263
• Complaints about occupational health and safety	494
• Major Hazard Control (BRZO, ARIE)	9,440
• Labour market fraud (Wav + WML)	31,849
Total	
Enforcement interventions following inspection	
• Occupational Health and Safety (encouragement, warning, demand, closing down, fine report, order subject to penalty for non-compliance, official report)	61 % 43 %
• Major Hazard Control (repeat inspection and settlement, warning, demand, closing down, official report)	
• Labour market fraud (warning, fine report, official report)	18 %
Administrative fines	
Number of fine orders (Arbowet, ATW, Wav and WML)	3,943
• value of fines imposed	€ 42.7 million
• value of fines collected	€ 26.0 million
Number of official reports (Arbowet, ATW,KEW, BRZO, Wav, Criminal Code)	106
Total personnel contingent as at 31-12-2010	
Full time equivalent (fte = full time employee)	784 fte
Number of inspectors	
• Occupational Health and Safety	218 fte
• Major Hazard Control	42 fte
• Labour Market Fraud	171 fte
Total	431 fte
Expenditure (personnel and material)	€ 69,810,000

1.1 The Occupational Health and Safety area of activity

The occupational health and safety area of activity covers the entire economy including the public sector, which also means the army and prisons. In some sectors there are agreements in place on cooperation with other inspection services and the transfer of tasks. Such as those between the gas, oil and salt extraction sector and the State Supervision of Mines, between the transport sector and the Transport and Water Management Inspectorate, and between the hotel and catering sector and the new Food and Consumer Product Safety Authority.

Outcomes

The development of occupational health and safety in the Netherlands is generally good in comparison to other European countries, but not all indicators point in the right direction. The outcomes are the result of developments in the economy, social legislation, changes in employment relationships, life style, the interest of the business community in health and safety issues, and the supervisory activities of the Labour Inspectorate. The increasing influx into the WIA (Work and Income According to Labour Capacity Act) and the stabilisation of sickness absence and occupational accidents represent a challenge to change the direction of these trends in cooperation with the other parties involved, in spite of the difficult socio-economic situation in the Netherlands.

Compliance

With respect to the development of compliance, the Labour Inspectorate indicators give a mixed picture. The Dutch laws concerned are the Arbowet (Working Conditions Act), the ATW (Working Times Act), the KEW (Nuclear Energy Act) and the WaW (Commodities Act). The Labour Inspectorate monitors company policies on occupational health and safety and sickness absence. Last year the Labour Inspectorate observed a gradual downward trend in the level of compliance with the core provisions of the policy on safety, health and sickness.

The Labour Inspectorate is increasingly taking enforcement action subsequent to inspections. As a percentage of inspected companies, the enforcement level was 56% in 2008, 58% in 2009 and 61% in 2010. This increase is the result of more targeted inspections and decreasing compliance levels. On repeat inspections for purposes of enforcement, it turned out that 98% of companies had their affairs in order, just as last year. This shows that enforcement by the Labour Inspectorate is still being properly followed up.

Products

The Labour Inspectorate actively inspected, that is to say carried out inspections on her own initiative, in 18 priority sectors working in close cooperation with the social partners (management and labour). As many companies as possible were sent a pamphlet in advance about forthcoming inspections in the sector. Companies were therefore informed about how and why the inspections were taking place. The Labour Inspectorate increasingly uses the occupational health and safety catalogues of the social partners. The number of such catalogues further increased in 2010, and by the end of 2010 some 51% of employees were subject to the application of an occupational health and safety catalogue. The goal for 2010 was 60%.

Specific theme programmes of the Labour Inspectorate in 2010 focused on reducing accidents, dealing with hazardous substances, and aggression and violence against employees in public functions. In these programmes, a lot of active communication was applied alongside targeted inspections. In the programme targeting accident prevention for example, the Labour Inspectorate actively cooperated with vocational education to formulate learning objectives and integrate these into course programmes on working safely. In the programme on hazardous substances, companies were assisted in relation to the use of safety information

leaflets and compliance with the REACH legislation. The Labour Inspectorate also worked with companies on the application of precautionary principles for as yet unknown or uncertain risks, such as those associated with nanotechnology.

1.2 The Major Hazard Control area of activity

This area of activity covers about 450 companies which have to comply with strict safety requirements in accordance with the Major Accidents (Risks) Decree (BRZO 1999). There are also some 350 companies which have to draw up a Supplementary Risk Assessment & Evaluation (ARIE) due to the presence of large amounts of hazardous substances. The supervision of compliance with BRZO 1999 is aimed at the management of risks in relation to internal safety, the surroundings and the environment, and emergency response to disasters. This is why the Labour Inspectorate performs its supervisory function in cooperation with supervisors from both central and local government bodies. With respect to the implementation of supplementary Risk Assessment and Evaluation (RI&E) measures, the supervision of compliance with ARIE regulations is primarily carried out by the Labour Inspectorate.

Outcomes

In 2010 companies subject to the BRZO reported 27 incidents. In accordance with the criteria for doing so, one incident was reported on to the European Union. One year previously the figures were slightly higher (31), with two fatal accidents and three incidents reported on to the European Union. 2010 was perhaps slightly better. The numbers involved may be relatively small, but there can be huge differences between the effects of an incident or disaster. A more thorough analysis of the trends over a number of years in safety management systems, maintenance, safety culture and leadership is expected in 2011.

Compliance

The Labour Inspectorate took enforcement action in connection with 43% of the inspections carried out at companies subject to BRZO and ARIE obligations, varying from warnings to official reports. This is more than the previous year.

At 7 of the 27 incidents reported by companies subject to BRZO, enforcement took the form of an official report. Supervision in relation to important matters such as maintenance breaks and safety culture will be a regular component of the approach in 2011.

Products

The incidents investigated in this area of activity provide valuable information about underlying causes. In 2010 Storybuilder, an existing tool for analysing accidents, was adapted for the analysis of incidents in the processing industry.

Throughout previous years the Labour Inspectorate, in the context of BRZO cooperation, invested in a shared inspection methodology, shared expertise requirements, and shared training through the BRZO academy. Harmonisation was also initiated by the 'Vernieuwd Toezicht Chemie' (Renewed Supervision of Chemicals) programme. In 2010 it was decided to merge the two programmes. The formation of four regional joint ventures and a single, targeted one-year programme will follow in 2011.

1.3 The Labour Market Fraud area of activity

This area of activity covers the entire economy (including the public sector and private individuals who have others work for them). In 2010 the focus was on the cleaning industry, temporary employment agencies, construction, the hotel and catering industry, agriculture and horticulture, and the retailing industry. Here the Labour Inspectorate works in cooperation with the Tax Department, the UWV (Employee Insurance Agency) and the IND (Immigration and Naturalisation Service). Apart from regular inspections, the Labour Inspectorate is also active in intervention teams. These joint ventures with the Tax Department, UWV, municipalities, SVB (Social Insurance Bank), SIOD (Social Security Investigation and Information Service) and police, are intended to supervise the compliance of companies in a particular sector with Dutch laws governing tax, social security and the labour market (among other things).

The Labour Inspectorate observed an upward trend in the percentage of infringements of the Wav (Act on the Employment of Aliens) over the last three years; from 16% in 2008 to 18% in 2010. The increase can be explained by the fact that inspections are becoming more targeted thanks to the deployment of risk analysis. In 2010 the Labour Inspectorate also intensified its efforts to combat employee exploitation and illegal employment.

The average number of illegally employed persons involved in these infringements fluctuated from 1.2 in 2008 to 1.5 in 2009 to 1.3 in 2010.

Compliance

In 2010 there was a slight increase in the percentage of Wav infringements in comparison to 2009, from 17% to 18%. The number of illegally employed persons encountered by the Labour Inspectorate in connection with these infringements declined from 2,500 to 2,397.

Subsequent to her inspections the Labour Inspectorate reported 45 signals of possible employee exploitation to the SIOD and the Expertise Centre for Human Trafficking and Human Smuggling; this figure is comparable to previous years.

The number of infringements of the WML (Minimum Wage and Holiday Allowance Act) increased again in 2010. The number of fine reports drawn up for infringement of the WML rose from 84 in 2009 to 127 in 2010. These 2010 infringements involved 560 underpaid employees, which is about as many as in 2009. In 2010 during a period of strikes, there were a number of complaints about infringement of the Waadi (Allocation of Workers through Intermediary Agencies Act). In two cases infringements were established of the ban on hiring in temporary personnel as strike breakers.

In 2010 the Labour Inspectorate focused specifically on employers who had foreign students and highly skilled migrants working for them. A relatively high percentage of infringements was observed in these inspections. This can be explained by the information exchange with the IND and UWV, which allows the Labour Inspectorate to carry out her inspections in way that is highly targeted. In 2010 the Labour Inspectorate also tackled some notorious infringers. For several employers it was not the first time they had crossed the line. Fines were imposed within the statutory period so that the offenders were soon deprived of their financial gain.

With respect to enforcement of the WML, the deployment of piece work wages in the postal sector was analysed, and this led to a number of recommendations to the employers in this sector. In the information to employers in 2010, there was particular emphasis on working with foreign, self-employed workers.

De Arbeidsinspectie maakt deel uit van
het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Arbeidsinspectie
Postbus 820 | 3500 AV Utrecht
tel. 0800 27 00 00

www.arbeidsinspectie.nl

